

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Rozdílné národní přístupy k udělování ochranných statusů neharmonizovaných v rámci EU

Česká republika

Evropská migrační síť
2009

Studie financovaná Evropskou komisí a Ministerstvem vnitra ČR

OBSAH

Seznam zkratk	iii
Shrnutí	1
1 ÚVOD: ÚČEL STUDIE A POUŽITÁ METODOLOGIE	3
1.1 Metodologie.....	4
2 OCHRANNÉ STATUSY UDĚLOVANÉ V ČESKÉ REPUBLICĚ	5
2.1 Ochranné statusy harmonizované v rámci EU	5
2.1.1 Mezinárodní ochrana harmonizovaná	6
2.2 Národní ochranné statusy (neharmonizované)	7
2.2.1 Neharmonizovaná (národní) mezinárodní ochrana.....	8
2.2.2 Trvalé pobyty ze specifických důvodů	10
2.2.3 Strpění na území.....	12
2.3 Další v praxi související statusy	13
2.3.1 Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území - oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví.....	13
2.3.2 Dočasná ochrana	14
2.3.3 Jiné humanitární důvody a sloučení rodiny	14
2.4 Právní rámec v oblasti ochranných statusů	15
2.4.1 Mezinárodní závazky ČR v oblasti ochranných statusů	15
2.4.2 Národní právní rámec v oblasti ochranných statusů	16
2.5 Principy udělování ochranných statusů v ČR.....	17
3 POSTUPY A POSKYTOVANÝ ROZSAH PRÁV	18
3.1 Postupy udělování jednotlivých statusů	18
3.1.1 Postup pro udělování mezinárodní ochrany harmonizované.....	18
3.1.2 Postup pro udělování mezinárodní ochrany neharmonizované.....	18
3.1.3 Postup pro udělování trvalých pobytů ze specifických důvodů.....	21
3.1.4 Postup pro udělování statusů za účelem strpění	23
3.1.5 Postup pro udělování dlouhodobého pobytu za účelem ochrany na území - oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví	24
3.1.6 Postup pro udělování dočasné ochrany	26
3.2 Práva vyplývající z jednotlivých statusů	27
3.2.1 Délka povolení k pobytu	29
3.2.2 Podmínky obnovování pobytu	29
3.2.3 Možnost získat postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta	30
3.2.4 Zdravotní péče.....	32
3.2.5 Sociální zabezpečení – sociální dávky	33
3.2.6 Vzdělávání	34
3.2.7 Přístup na trh práce	35
3.2.8 Cestování.....	36
3.2.9 Sloučení rodiny a vytváření rodiny	38
3.2.10 Možnosti naturalizace	40
3.2.11 Další práva a výhody.....	41
4 STATISTIKY – OCHRANNÉ STATUSY	43
5 NÁRODNÍ PŘÍSTUP K POSKYTOVÁNÍ OCHRANY	46
6 VYBRANÁ ZAJÍMAVÁ ZJIŠTĚNÍ	49

SEZNAM PŘÍLOH..... 50

PŘÍLOHY i

A 1	Seznam literatury a dalších zdrojů	i
A 2	Přehled statusů za účelem ochrany v ČR	i
A 3	Statistiky	i
A 3.1	Statistiky – Mezinárodní ochrana	i
A 3.1.1	Žádosti o mezinárodní ochranu	i
A 3.1.2	Osoby s udělenou harmonizovanou a neharmonizovanou mezinárodní ochranou – srovnání	viii
A 3.1.3	Udělené azylu	ix
A 3.1.4	Udělená doplňková ochrana	xiv
A 3.2	Statistiky - Trvalý pobyt ze specifických důvodů	i
A 3.3	Statistiky - Strpění	i
A 3.4	Statistiky - Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území – oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví	i

Seznam zkratek

CIS	Cizinecký informační systém
ČR	Česká republika
EMN	Evropská migrační síť (European Migration Network)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
ES	Evropská společenství
MEDEVAC	Humanitární evakuace zdravotně postižených osob (Medical Evacuation)
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
NNO	nestátní neziskové organizace
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
ŘSCP	Ředitelství služby cizinecké policie
Sb.	Sbírka zákonů
SCP	Služba cizinecké policie
SIP	Státní integrační program
TP	trvalý pobyt
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees)

Shrnutí

Studie „*Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU. Česká republika.*“ poskytuje přehled všech druhů statusů, na základě kterých je možné v ČR získat pobytové oprávnění za účelem ochrany. Tyto informace jsou poskytovány ve struktuře stanovené zadáním pro tuto studii ze strany EMN (MIGRAPOL EMN Doc 168).

Studie zahrnuje především kompletní souhrn všech pobytových statusů poskytovaných za účelem ochrany v ČR, a to v základním členění na statusy harmonizované v rámci EU dle tzv. *kvalifikační směrnice*,¹ na neharmonizované (národní) statusy a na další statusy, které jsou určitým způsobem v rámci EU harmonizované, nicméně ne dle kvalifikační směrnice, a které jsou zároveň v určité míře přístupné cizincům hledajícím ochranu z důvodů stanovených specifikací této studie – důvodů zdravotních, humanitárních, enviromentálních apod.

Studie jako základní harmonizované statusy identifikovala azyl udělovaný dle podmínek kvalifikační směrnice - tj. dle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a doplňkovou ochranu poskytovanou obdobně dle této směrnice - tj. dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. a) - c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Jako neharmonizované statusy bylo identifikováno poměrně široké spektrum statusů, které jsou poskytovány jak v rámci řízení o mezinárodní ochraně, tak mimo toto řízení, a to především dle vybraných ustanovení cizineckého a azylového zákona. Jedná se o mezinárodní ochranu poskytovanou ČR z důvodů nestanovených kvalifikační směrnicí. To je azyl a doplňková ochrana udělovaná zejména z humanitárních důvodů, za účelem sloučení rodiny či v případech, kdy vycestování cizince brání rozpor s mezinárodními závazky ČR. Dále se jedná o povolení k trvalému pobytu vydávaná z humanitárních důvodů či z jiných důvodů hodných zřetele či pokud je pobyt cizince v zájmu ČR a o různé formy povolení k pobytu za účelem strpění pobytu cizince na území.

Dále byla pro přehlednost identifikovaná další - třetí kategorie, která byla označena jako další v praxi související statusy. Jedná se o statusy, které jsou v rámci EU z naprosté většiny harmonizované příslušnými směrnicemi, a proto je jim v rámci studie věnována pouze okrajová pozornost. O udělení těchto statusů mohou za určitých podmínek žádat někteří

¹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany

cizinci hledající ochranu na území ČR. Jedná se o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území (oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví) či v rámci dočasné ochrany (legislativa ČR plně odpovídá požadavkům příslušné směrnice v této oblasti) a pobyty udělované na základě humanitárních kritérií, které cizincům umožňují legální pobyt v ČR za účelem péče o rodinného příslušníka.

Studie především poskytuje detailní charakteristiku národních ochranných statusů - popisuje jejich terminologické ukotvení, obecný právní rámec, konkrétní postupy řízení pro udělení jednotlivých statusů, národní politiku uplatňovanou v této oblasti a její realizaci v praxi, a to včetně přehledu práv, které jsou na udělení těchto statusů navázána.

Studie se primárně věnuje národním (neharmonizovaným) ochranným statusům, popis harmonizovaných statusů je pouze stručný a slouží spíše k doplnění a k vytvoření komplexního přehledu právní úpravy a situace v ČR v této oblasti.

Studie obsahuje také statistické údaje o počtech žádostí o jednotlivé druhy statusů, včetně počtu statusů udělených. Data pokrývají období 2004 až 2008. Údaje týkající se doplňkové ochrany jsou k dispozici až od roku 2006, kdy byl status zaveden do českého právního řádu. Statistické údaje jsou k dispozici v přílohové části.

1 ÚVOD: ÚČEL STUDIE A POUŽITÁ METODOLOGIE

Obecným cílem této studie je analyzovat rozdílné národní přístupy k udělování ochranných národních statusů, které nejsou harmonizovány v rámci EU, tj. všech ochranných statusů, které nejsou definovány jako azyl či doplňková ochrana dle kvalifikační směrnice (směrnice 2004/83/ES). Výstupem analýzy je zpracování stručného přehledu všech dostupných ochranných statusů v ČR v členění na harmonizované vs. národní statusy. Jsou zde definovány důvody a podmínky, na základě kterých jsou tyto statusy udělovány. Studie odkazuje na relevantní legislativu upravující jednotlivé statusy, konkrétní postupy řízení pro udělení jednotlivých statusů, národní politiky uplatňované v této oblasti a jejich realizaci v praxi. Studie také uvádí přehled základních práv a povinností, které jsou s udělením příslušných statusů spojeny. Cílem je také doplnit charakteristiku jednotlivých ochranných statusů statistickými informacemi o počtech žádostí o tyto statusy a počtech udělených statusů.

Předpokládá se, že této studii se zúčastní všechna národní kontaktní místa Evropské migrační sítě.

Po zpracování a předložení všech národních zpráv bude vytvořena souborná zpráva, jejímž účelem je mj. přiměřeně a přesně reflektovat klíčové poznatky jednotlivých národních studií například prostřednictvím srovnání či zdůraznění odlišností, a upozornit na nejdůležitější aspekty těchto závěrů ve vztahu k aktuálnímu vývoji politik v rámci EU. V souladu s cíli EMN by tato studie měla vyplnit mezeru ve znalostech o těchto národně specifických stavech v EU.

Rozhodnutí Evropské komise zpracovat studii analyzující tuto oblast plyne ze zjištění identifikovaných v rámci *Policy Plan on Asylum*, která uvádějí, že význam a počty udělovaných národních ochranných statusů v rámci EU vzrůstají a je tedy třeba této problematice věnovat zvýšenou pozornost.

V rámci ČR by tato studie mohla poskytnout cenné informace všem osobám a institucím, které chtějí získat komplexní přehled o aktuální situaci v ČR ohledně ochranných statusů – studie poskytuje všeobecný náhled do této problematiky a mapuje aktuální stav. Jelikož se jedná o poměrně specifickou problematiku, je možno předpokládat, že studie může být užitečná především odborné veřejnosti zabývající se azylovou a migrační politikou –

tj. zejména tvůrcům politik na úrovni středního a nižšího managementu v této oblasti, pracovníkům neziskových organizací, studentům, akademikům apod.

1.1 Metodologie

Studie byla zpracována využitím metody analýzy především právních norem a statistik, v menší míře potom i dalších dokumentů. Primární výzkum není účelem EMN. Těžiště zkoumání spočívalo především v analýze ustanovení klíčových zákonů v oblasti azylu a migrace – azylového a cizineckého zákona, dále v rozhovorech s příslušnými pracovníky MV ČR a SCP, kteří se právní problematikou těchto statusů dlouhodobě zabývají.

Specificky k problematice neharmonizovaných ochranných statusů není v ČR dostupné velké množství publikací či brožur, a to jak v rámci státní správy, tak neziskového sektoru. Cenným přínosem ovšem byly články pracovníků nestátních neziskových organizací reflektující uplatňování zákonných ustanovení v praxi a informace poskytované pro žadatele o mezinárodní ochranu a osoby se statusem mezinárodní ochrany na internetu ze strany MV ČR.

Statistická data byla v členění požadovaném v zadání této studie poskytnuta v rámci OAMP MV ze systému evidence azylových dat (mezinárodní ochrana) a od ŘSCP Policie ČR ze systému evidence dat o cizincích (strpění, dlouhodobé a trvalé pobyty) CIS.

Poměrně širokému spektru identifikovaných ochranných statusů v ČR odpovídá i rozsah této studie, který je rozsáhlejší než stanovuje specifikace této studie.

ČR vzhledem k citlivosti statistických dat o udělování povolení k pobytu za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, uplatňuje výhradu na zveřejňování těchto dat.

2 OCHRANNÉ STATUSY UDĚLOVANÉ V ČESKÉ REPUBLICE

Vzhledem k faktu, že v ČR je udělováno poměrně široké spektrum různých statusů, které jsou udělovány za účelem ochrany, byl pro orientaci zpracován jejich přehled, který je přiložen v příloze č. 2 – *Přehled statusů za účelem ochrany v ČR*. Jedná se o komplexní výčet pobytů, které cizinci hledající ochranu na území ČR mohou využít/využívají. Zahrnuty jsou tak i statusy, které jsou v rámci EU harmonizované jinou než kvalifikační směrnicí (pobyt za účelem ochrany pro oběti obchodování s lidmi, dočasná ochrana). A to například těmi cizinci, kteří nezískali některý ze statusů za účelem ochrany, ale kteří mohou využít některý ze statusů za účelem sloučení rodiny udělovaných na základě humanitárního hlediska – pro nemoc, stáří, neschopnost se o sebe postarat, apod. Tyto statusy jsou v části přehledu nazvané „*Další v praxi související statusy*“. Studie se těmito statusy podrobněji nezabývá, neboť primárním účelem jejich udělení není ochrana, nicméně autoři studie považují za nutné doplňkově zmínit v rámci studie jejich existenci, neboť jsou v praxi někdy ze strany cizinců hledajících ochranu využívány. Studie také nevěnuje detailnější pozornost popisu dvou plně harmonizovaných statusů dočasné ochrany a ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a nelegálního přistěhovalectví, jelikož se jedná statusy harmonizované zvláštními právními předpisy EU, nikoli prostřednictvím kvalifikační směrnice.

2.1 Ochranné statusy harmonizované v rámci EU

V právním systému ČR jsou udělovány tři druhy statusů, které naplňují požadavky směrnic Rady 2001/55/ES a 2004/83/ES upravujících ochranné statusy EU. Jedná se o azyl a doplňkovou ochranu, o jejichž udělení je rozhodováno v rámci jednoho řízení – řízení o mezinárodní ochraně, a dále dočasnou ochranu.

Úprava udělování azylu a doplňkové ochrany je, co se týče řízení o jejich udělení, stejná – rozhoduje se v rámci tzv. jednotného řízení, kdy správní orgán v jednom řízení posuzuje jak důvody pro udělení azylu tak následně i důvody pro udělení doplňkové ochrany. Rovněž národní předpisy upravující jejich přijímání jsou podobné. Liší se pouze v důvodech, proč jsou statusy udělovány, a v délce pobytových oprávnění z nich vyplývajících. Dále se liší v určitých právech plynoucích z těchto statusů - např. účast v SIP. Ve studii je proto často

používán termín mezinárodní ochrana, který ve smyslu kvalifikační směrnice zahrnuje jak azyl, tak doplňkovou ochranu.

Mezinárodní ochrana může být v ČR udělena buď z důvodů odpovídajících požadavkům kvalifikační směrnice 2004/83/ES,² nebo na základě jiných důvodů jako jsou zejména důvody humanitární či sloučení rodiny. Charakteristika mezinárodní ochrany udělované z důvodů stanovených kvalifikační směrnicí je popsána v rámci této kapitoly, mezinárodní ochrana udělována z ostatních důvodů je popsána v subkapitole o neharmonizovaných ochranných stavech.

2.1.1 Mezinárodní ochrana harmonizovaná

Definice a právní úprava mezinárodní ochrany ve formě azylu a doplňkové ochrany je stanovena azylovým zákonem.³ V ČR existují v souladu s kvalifikační směrnicí 4 základní důvody pro udělení (harmonizované) mezinárodní ochrany.

➤ A. Azyl dle důvodů stanovených Ženevskou úmluvou

Důvody udělení harmonizovaného azylu jsou uvedeny v § 12 a) a 12 b) azylového zákona, který stanoví, že azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec: *a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

➤ B. Doplňková ochrana v situacích, kdy při vrácení cizinci do svého státu⁴ hrozí nebezpečí uložení nebo vykonání trestu smrti;

Důvody udělení této harmonizované doplňkové ochrany jsou přesně stanoveny v azylovém zákoně: v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do svého státu, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a (2) a) azylového zákona – t.j. *uložení nebo vykonání trestu smrti.*

² Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany

³ Zákon č. 335/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů

⁴ Termínem „svůj stát“ se v rámci této studie rozumí stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osob bez státního občanství stát cizincova trvalého bydliště.

- **C. Doplnková ochrana** v situacích, kdy při vrácení cizinci do svého státu hrozí nebezpečí **mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu;**

Tyto důvody udělení harmonizované doplňkové ochrany jsou přesně stanoveny v azylovém zákoně: v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do svého státu, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a (2) b) azylového zákona, tj. *mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu.*

- **D. Doplnková ochrana** v situacích, kdy při vrácení cizinci do svého státu hrozí nebezpečí tj. **vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodů svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.**

Důvody udělení harmonizované doplňkové ochrany dle tohoto bodu jsou přesně stanoveny azylovým zákonem: v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do svého státu, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a (2) c) azylového zákona, tj. *vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodů svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*

Pro udělení doplňkové ochrany z výše uvedených důvodů dále musí současně platit, že cizinec nemůže nebo není ochoten z důvodu nebezpečí popsaných výše využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

2.2 Národní ochranné statusy (neharmonizované)

Udělování národních ochranných statusů je upraveno buď azylovým zákonem nebo cizineckým zákonem.⁵

V obecné rovině je na všechny ochranné statusy udělované podle azylového zákona (azyl, doplňková ochrana)⁶ a podle zákona o dočasné ochraně nahlíženo jako na součást azylové politiky, zatímco statusy udělované podle cizineckého zákona jsou vnímány spíše jako součást migrační politiky.

Co se týče rozdělení kompetencí, rozhodování o ochranných stavech, jejichž udělení zahrnuje vydávání víza za účelem strpění náleží do pravomoci cizinecké policie. Udělování dlouhodobých pobytů za účelem strpění náleží do kompetence policie, udělování dlouhodobých pobytů za účelem ochrany na území náleží do kompetence MV ČR. O všech

⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Bez ohledu na to, zda se jedná o harmonizovaný azyl či doplňkovou ochranu, tj. mezinárodní ochranu udělenou dle důvodů stanovených kvalifikační směrnici, či ne.

statusech, kde jsou udělovány trvalé pobyty, rozhoduje od začátku roku 2009⁷ OAMP MV ČR. Tento odbor dále také rozhoduje o udělení mezinárodní ochrany a je zodpovědný za udělování dočasné ochrany.

2.2.1 Neharmonizovaná (národní) mezinárodní ochrana

V ČR existují čtyři základní důvody pro udělení neharmonizované mezinárodní ochrany:

➤ **azyl z humanitárních důvodů**

Udělení tohoto druhu azylu je specifikováno v § 14 azylového zákona. Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebyl *zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

➤ **azyl za účelem sloučení rodiny**

Důvody pro udělení azylu z těchto důvodů jsou definovány v § 13 azylového zákona. Ten stanoví, že rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 (azyl dle Ženevské konvence), nebo podle § 14 (z humanitárního důvodu), se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro tyto účely rozumí:

- a) *manžel nebo partner azylanta,*
- b) *svobodné dítě azylanta mladší 18 let,*
- c) *rodič azylanta mladšího 18 let, nebo*
- d) *zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu.*

Zákon dále stanoví, že předpokladem pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželů azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi. Obdobně platí podmínka trvání partnerství pro udělení azylu partnerovi azylanta.

- **doplňková ochrana** v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do svého státu, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a (2) d)

⁷ Do 31. prosince 2008 rozhodovalo MV ČR pouze o udělování trvalých pobytů přiznaných na základě určitých specifických důvodů jako je např. trvalý pobyt z humanitárních důvodů, z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele či pokud je pobyt cizince v zájmu ČR.

azylového zákona, tj. **vycestování cizince by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.**

Pro udělení doplňkové ochrany z tohoto důvodu dále musí současně platit, že cizinec nemůže nebo není ochoten z důvodu nebezpečí popsaných výše využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

➤ **doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny**

Důvody pro udělení doplňkové ochrany z tohoto důvodu jsou definovány v § 14b azylového zákona. Ten stanoví, že *rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.* Rodinným příslušníkem se pro tyto účely rozumí:

- b) manžel nebo partner osoby požívající doplňkové ochrany,*
- b) svobodné dítě osoby požívající doplňkové ochrany, které je mladší 18 let,*
- c) rodič osoby požívající doplňkové ochrany, která je mladší 18 let, nebo*
- d) zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu.*

Stejně jako u azylu za účelem sloučení rodiny, platí podmínka trvání manželství/partnerství před udělením doplňkové ochrany.

Azyl z humanitárních důvodů je udělován na základě správní úvahy v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany. Humanitární důvody mohou zahrnovat například těžce nemocné či hendikepované osoby, osoby vyššího věku, nezletilé bez doprovodu, novorozence nezletilých bez doprovodu apod.

Důvody udělení doplňkové ochrany na základě „rozporu s mezinárodními závazky ČR“ pokrývají poměrně široké spektrum situací, kdy by **vyhoštěním cizince byly porušeny závazky zejména z lidskoprávní oblasti** – nejdůležitější je v tomto smyslu ustanovení článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (o respektu k soukromému a rodinnému životu). Dle tohoto článku má právo na soukromý a rodinný život každý a tedy i nelegálně pobývajícím cizincem. V situaci, kdy má cizinec již vytvořeny rodinné vazby a ve své původní zemi již ztratil veškeré kontakty, je možné po posouzení individuálních okolností každého případu na vyhoštění nahlížet jako na nepřiměřené vzhledem k jeho soukromému životu. Doplňková ochrana z tohoto důvodu je tak udělena

například v situaci, kdy cizinec už v ČR pobývá velmi dlouho, má zde partnera či nezletilé děti a jeho zpětná integrace v zemi původu by byla velmi obtížná.

2.2.2 Trvalé pobyty ze specifických důvodů

Specifickými důvody udělení trvalého pobytu jsou pro účely této studie označeny ty důvody, které zahrnují mj. i určitý humanitární aspekt a v širším slova smyslu tak důvodem jejich udělení je ochrana.⁸ Trvalý pobyt je v ČR tímto způsobem udělován na základě 5 různých důvodů:

➤ A.⁹ Trvalý pobyt z tzv. „humanitárních“ důvodů – důvody stanovené zákonem

Tzv. „humanitární“ důvody jsou důvody specifikované v § 66 odst.1 písm. a) cizineckého zákona a týkají se zejména cizince:

1. manžela azylanta v případě, že manželství vzniklo před vstupem azylanta na území,
2. nezletilého dítěte azylanta nebo dítěte, které je závislé na péči azylanta, pokud nežádá o udělení azylu, nebo
3. osoby, která v minulosti byla státním občanem ČR.

Tyto důvody jsou sice nazvány obecně jako humanitární a dle litery zákona je možné dle správního uvážení udělovat trvalé pobyty i z dalších humanitárních důvodů mimo uvedený výčet, nicméně v praxi jsou trvalé pobyty z humanitárních důvodů převážně udělovány jen takto vymezeným třem skupinám cizinců – z tohoto důvodu se zvažuje změna názvu tohoto důvodu pro udělování trvalého pobytu tak, aby více odpovídal realitě. V této souvislosti je pak zvažováno i sloučení humanitárních důvodů pro udělení trvalého pobytu s důvodem hodným zvláštního zřetele.

➤ B. Trvalý pobyt z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele

Důvody jsou upraveny § 66 odst. 1 písm. b) cizineckého zákona a jak z právní úpravy vyplývá, nejsou již tak striktně definovány, čímž vzniká prostor k uplatnění správního uvážení. Jedná se především o nejrůznější humanitární důvody jako je nemoc, staří nebo

⁸ Kromě trvalých pobytů ze specifických důvodů, které jsou předmětem této studie, může být trvalý pobyt v ČR dále udělován po 5 letech nepřetržitého pobytu, za stanovených podmínek občanům EU a cizincům mladším 18 let svěřeným do náhradní výchovy rozhodnutím příslušného soudu.

⁹ Označení jednotlivých statusů písmeny A-D slouží pro snazší orientaci – koresponduje s tabulkou Přehled statusů za účelem ochrany v ČR v příloze č. 2.

rodinná vazba k jinému cizinci pobývajícimu na území ČR. Dále je udělován v rámci vybraných přesídlovacích programů ČR – např. cizincům s prokázaným českým původem (krajanům) - členům krajanských spolků. Tento status byl tak udělován například při přesídlování kazašských státních příslušníků - krajanů do ČR v roce 2007.

➤ **C. Trvalý pobyt v zájmu ČR**

Tento důvod je upraven dle § 66 odst. 1 písm. c) cizineckého zákona - *na žádost cizince, pokud je jeho pobyt na území v zájmu ČR*. V praxi se tento status neuděluje příliš často – je udělován jedincům, kteří jsou pro ČR významným přínosem s ohledem na jedinečné schopnosti takového cizince.

➤ **D. Trvalý pobyt udělený po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany¹⁰**

Definice udělování trvalého pobytu z tohoto důvodu je obsažena v § 67 cizineckého zákona - vydává se *na žádost cizinci, který na území ČR pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany za podmínky, že nejméně poslední dva roky probíhalo řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o kasační stížnosti*. Dále musí cizinec splňovat některou z těchto podmínek:

a) je mladší 18 let,

b) není schopen se o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo

c) je osamělý a starší 65 let.

Povolení k trvalému pobytu se může při splnění výše uvedených podmínek nepřetržitosti pobytu a délky trvání řízení o udělení mezinárodní ochrany dále vydat, je-li žadatelem cizinec:

a) který je rodičem cizince mladšího 18 let či cizince, který se není schopen o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu,

b) kterému byl rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do péče cizinec, který je rodičem cizince mladšího 18 let nebo cizince, který se není schopen o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo

¹⁰ Tento pobyt je někdy také nazýván „trvalý pobyt po 4 letech nepřetržitého pobytu“, což je ovšem nepřesné označení – tento pobyt nemusí být nutně udělován až po 4 letech nepřetržitého pobytu, neboť tato podmínka může být za podmínek stanovených § 67 odst. 7 prominuta, zatímco podmínku dvou let trvání řízení o mezinárodní ochraně prominout nelze a je tedy charakterizující pro tento druh trvalého pobytu.

c) který je jiným přímým příbuzným ve vzestupné nebo sestupné linii cizince mladšího 18 let, cizince neschopného se o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo cizince osamělého a staršího 65 let, na jehož osobní péči je tento přímý příbuzný závislý.

Povolení k trvalému pobytu se může při splnění výše popsaných podmínek nepřetržitosti pobytu a trvání o udělení mezinárodní ochrany dále vydat, je-li žadatelem cizinec, který o vydání tohoto povolení žádá z *jiných důvodů hodných zvláštního zřetele*.

2.2.3 Strpění na území

Český právní řád rozlišuje 3 základní pobytová oprávnění za účelem strpění. Jedná se o:

➤ **A. Vízum k pobytu nad 90 dní za účelem strpění pobytu na území dle § 78b azylového zákona**

Toto vízum je udělováno cizincům, kteří podali kasační stížnost proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí MV ČR ve věci mezinárodní ochrany.

➤ **B. Vízum k pobytu za účelem strpění pobytu dle § 33 cizineckého zákona**

Toto vízum je udělováno za následujících podmínek, a to cizinci:

- a) kterému ve vycestování z území brání překážka na jeho vůli nezávislá nebo jsou-li splněny tzv. důvody znemožňující vycestování.¹¹
- b) který je svědkem nebo poškozeným v trestním řízení a jeho účast na řízení je nezbytná,
- c) který v době platnosti oprávnění k pobytu požádal na území o vydání povolení k trvalému pobytu, pokud je žádost oprávněn podat na území a pokud o této žádosti nebylo rozhodnuto v době platnosti oprávnění k pobytu cizince na území, nebo
- d) který podal žalobu proti rozhodnutí policie nebo MV ČR, kterým byla zrušena platnost víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu anebo byla zamítnuta žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu nebo žádost o povolení k trvalému pobytu, za podmínky, že současně podal návrh na přiznání odkladného účinku této žaloby.

¹¹ Podmínky podle § 179 odst. 5 cizineckého zákona, které odpovídají podmínkám pro udělení harmonizované doplňkové ochrany. Rozdíl spočívá v tom, že doplňkovou ochranu a stejně tak azyl nelze ze zákona udělit v případě, že je důvodné podezření, že cizinec se dopustil určitého typu trestného činu (proti míru, válečného, proti lidskosti), spáchal zvlášť závažný zločin či se dopustil činů v rozporu se zásadami a cíly OSN anebo představuje nebezpečí pro bezpečnost státu. To platí i pro ty cizince, kteří k takovým činům podněcují či se jejich spáchání účastní. Vízum za účelem strpění v těchto případech udělit lze – je tak reflektován závazek ČR plynoucí z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, konkrétně zejména článek 3 o zákazu mučení.

Policie dále udělí toto vízum cizinci, jehož vycestování z území není možné (§ 120a cizineckého zákona) – jedná se o případy, kdy policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a 120 je povinna si vyžádat závazné stanovisko MV ČR, zda vycestování cizince je možné (§ 179)¹² a kdy je zjištěno, že vycestování cizince možné není. Policie pak tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinci udělí tento druh víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu dle § 33 cizineckého zákona.

➤ **C. Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území dle § 43 cizineckého zákona**

Tento pobyt je udělován policií tomu cizinci, kterému bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území podle § 33 cizineckého zákona, pokud pobyt cizince na území bude delší než 1 rok a trvají-li důvody, pro které bylo toto vízum uděleno.

2.3 Další v praxi související statusy

2.3.1 Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území - oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví

Tento status je od června 2006 plně harmonizován příslušnou směrnicí Rady 2004/81/ES.¹³ Níže uvedeným obětím byla poskytována řada práv zejména v rámci *Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi* již v předcházejících letech, nicméně transpozice dotčené směrnice novelizací cizineckého zákona rozsah těchto práv dále rozšířila. Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území vydá MV ČR na žádost cizinci, který je:

- pravděpodobnou obětí trestného činu obchodování s lidmi, nebo
- osobou, pro kterou bylo organizováno anebo umožněno nedovolené překročení státní hranice, nebo osobou, které bylo napomáháno k neoprávněnému pobytu na území, jejíž svědectví je významné pro odhalení pachatele nebo organizované skupiny zabývající se organizováním anebo umožněním nedovoleného překročení státní hranice nebo napomáháním k neoprávněnému pobytu na území.

To vše za podmínky, že při vyšetřování uvedených trestných činů spolupracuje s orgány

¹² To ovšem neplatí, rozhoduje-li policie o správním vyhoštění při vycestování cizince na hraničním přechodu a cizinec výslovně uvede, že jeho vycestování je možné.

¹³ Směrnice 2004/83/ES o povolení k pobytu vydávaném státním příslušníkům třetích států, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány

činnými v trestním řízení a nespolupracuje s podezřelými ze spáchání tohoto trestného činu.

Toto povolení je také možno vydat na žádost cizinci, který je

- manželem,
- nezletilým nebo zletilým nezaopatřeným dítětem, nebo
- z důvodu nezpůsobilosti k právním úkonům rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do péče

cizince splňujícího požadavky k udělení tohoto typu pobytu, pokud se v době podání žádosti tento cizinec zdržoval na území ČR a důvodem pobytu je společné soužití rodiny.

2.3.2 Dočasná ochrana

ČR poskytuje dočasnou ochranu cizincům, kteří hromadně opustili stát, jehož jsou občany nebo v němž naposledy pobývali, a kteří se nemohou vrátit zpět. Dočasná ochrana je uplatňována v případě, kdy je dočasná ochrana cizinců dle zákona č. 221/2003 Sb., **o dočasné ochraně cizinců** vyhlášena rozhodnutím Rady EU. Tento status je harmonizován směrnicí 2001/55/ES.¹⁴

Institut dočasné ochrany je časově omezenější než právo azylu; spolu s azylem a zároveň s dalšími formami subsidiární ochrany vytváří komplex norem určený k pokrytí problematiky vysídlených osob.

2.3.3 Jiné humanitární důvody a sloučení rodiny

Udělování ochranných statusů **na základě zdravotních hledisek** je zohledněno v některých z důvodů pro udělování trvalého pobytu, např. u pobytů udělovaných z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele. Tento aspekt ochrany je také zdůrazněn při udělování různých druhů pobytů s primárním účelem ke sloučení rodiny, či v rámci programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC).

Co se týče ochrany pro **enviromentální uprchlíky**, v ČR není tento důvod pro účely udělení mezinárodní ochrany v obecné rovině uznáván, neboť se předpokládá, že takto postižené osoby mají primárně hledat ochranu v rámci vnitřního přesídlení na území země původu či pobytu.

¹⁴ Směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

V přehledu druhů pobytů za účelem ochrany jsou dále jako **další v praxi související pobyty** uvedeny různé druhy statusů trvalého a dlouhodobého pobytu a situace, kdy jsou cizinci za určitých podmínek souvisejících s ochranou v širším pojetí považováni za rodinné příslušníky občanů ČR/EU. Tyto pobyty jsou většinou udělovány na základě humanitárních hledisek (péče o nezaopatřené, nemoc, stáří, osamělost apod.) a jsou v praxi někdy využívány ze strany cizinců hledajících v ČR ochranu, pokud splňují podmínky jejich udělení (existence rodinné vazby, věk, stav). Vzhledem k tomu, že nejsou primárně udělovány za účelem ochrany, nejsou dále v rámci této studie specifikovány.

Obdobná je situace u pobytu cizinců – v kontextu této studie nejčastěji neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu - kteří i po vyčerpání všech opravných prostředků a udělení výjezdního příkazu po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, neopouštějí území ČR a zůstávají zde po dobu stanovenou tímto příkazem. Po jejím uplynutí pak na území pobývají buď nelegálně nebo na základě nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

2.4 Právní rámec v oblasti ochranných statusů

2.4.1 Mezinárodní závazky ČR v oblasti ochranných statusů

ČR je signatářem mnoha mezinárodních a evropských úmluv upravujících problematiku poskytování různých forem ochrany s lidskoprávním a humanitárním rozměrem. Níže je uveden jejich základní výčet doplněný o označení právní normy, prostřednictvím které byly tyto úmluvy či jejich principy uvedeny do českého právního řádu.

- *čl. 43 Listiny základních práv a svobod*
 - ústavní zákon č. 2/1993 Sb.
- *Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a ni na navazující Newyorský protokol z roku 1967, tzv. Ženevská úmluva*
 - publikováno pod č. 208/1993 Sb.
- *Úmluva o právech dítěte*
 - publikováno pod č.104/1991 Sb.
- *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (z roku 1950)*
 - publikováno pod č. 209/1992 Sb.

ČR dále implementovala a průběžně implementuje evropské právo upravující zejména problematiku azylu a uprchlictví. Většina závazků ČR v mezinárodním kontextu v této oblasti je vtělena do azylového zákona, který upravuje problematiku mezinárodní ochrany.

2.4.2 Národní právní rámec v oblasti ochranných statusů

Základní právní normou v oblasti úpravy ochranných statusů v ČR je azylový zákon, který upravuje oblast jak harmonizované, tak neharmonizované ochrany. Významnou právní normou je dále také cizinecký zákon, který se mimo jiné zabývá právní úpravou národních ochranných statusů. Výjimkou je institut dočasné ochrany, kterým se zabývá samostatný zákon. Především v oblasti práv plynoucích z udělení jednotlivých ochranných statusů pak mají zásadní význam další specifické normy jako je například školský zákon či zákon o zaměstnanosti.

Cizinec hledající v ČR ochranu žádá o poskytnutí mezinárodní ochrany podle ustanovení upravující řízení o mezinárodní ochraně dané **azylovým zákonem**. Tento zákon plně respektuje mezinárodní závazky, zejména Ženevskou úmluvu a evropské azylové acquis. Jako právní norma v sobě zákon o azylu zahrnuje jak ustanovení hmotně-právní, tak i procesně-právní; v rámci procesní části ovšem obsahuje jen nezbytné odchylky od správního řádu, a tak i pro řízení o udělení mezinárodní ochrany platí podpůrně správní řád. Azylový zákon nelze označit za kodex, neboť právní úprava některých otázek souvisejících s problematikou žadatelů o mezinárodní ochranu, azylantů a osob s doplňkovou ochranou je obsažena i v dalších právních normách, např. ve školském zákoně, v sociálních předpisech, ve zdravotnických normách, apod. Zákon o azylu řeší především podmínky vstupu a pobytu cizince, který chce v ČR žádat o mezinárodní ochranu, práva a povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany, řízení o udělení či odnětí mezinárodní ochrany, podmínky pro získání mezinárodní ochrany, působnost MV ČR a dalších dotčených orgánů, státní integrační program a azylová zařízení. Zákon o azylu tak podrobně stanovuje i postavení v rámci sociálního či zdravotního systému, úpravu pobytu v azylových zařízeních, možnost finančních příspěvků, atd. Obsahuje rovněž úpravu a právní základ pro vydávání dokladů žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, azylantům a osobám požívajícím doplňkové ochrany.

Cizinecký zákon obecně upravuje podmínky vstupu cizinců na území ČR a jejich vycestování, stanovuje podmínky jejich pobytu na území a vymezuje působnost PČR, MV ČR a MZV ČR v této oblasti státní správy.

Zákon č. 221/2003 Sb., o **dočasné ochraně cizinců** stanovuje podmínky vstupu a pobytu cizinců za účelem poskytnutí dočasné ochrany, postupy a podmínky řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, právní status dotčených cizinců a působnost příslušných orgánů. Tento zákon transponuje směrnici Rady 2001/55/ES.¹⁵ Poskytovaná ochrana plně odpovídá požadavkům této směrnice.

2.5 Principy udělování ochranných statusů v ČR

Princip nenavracení - non-refoulement - je v ČR v současnosti inkorporován do institutu doplňkové ochrany a dalších ochranných statusů. V praxi to znamená, že na území ČR nepobývají žádní cizinci, na které by se vztahovalo uplatnění tohoto principu, a kteří by současně neměli platné pobytové oprávnění, neboť v rámci správního řízení je zkoumáno, zda existují překážky vycestování – pokud ano, je zpravidla cizinci udělováno vízum za účelem strpení a cizinec následně obvykle žádá o mezinárodní ochranu.

Co se týče **národních politik a strategií**, tato oblast je v ČR upravena zejména zákonem. V oblasti mezinárodní ochrany probíhá řízení dle postupů stanovených správním řádem, s případnými specifickými odchylkami stanovenými azylovým zákonem. Existují také další metodické postupy či národní strategie a politiky zabývající se jednotlivými aspekty. Určitá kontrola je zajištěna v rámci procesu přezkumu rozhodnutí MV ČR u soudu – judikáty soudu slouží jako určité vodítko, jak postupovat.

Rozhodování o udělování jednotlivých statusů probíhá v ČR **na základě řízení**, u některých statusů jsou důvody výslovně stanoveny zákonem (např. délkou předchozího pobytu, vztahem k rodinnému příslušníku s určitým typem ochrany apod.), u ostatních statusů jsou pak zákonem stanovené důvody udělení definovány spíše v obecné rovině (důvody hodné zřetele, humanitární důvody) a záleží pak na výkladu odpovědného pracovníka MV ČR. Postupy SCP, která uděluje statusy za účelem strpení a donedávna udělovala - s výjimkou dlouhodobého pobytu za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví - i trvalé pobyty, jsou upraveny kromě cizineckého zákona také vnitřními akty řízení (metodickými pokyny apod.) této služby.

Rozhodování je vždy prováděno čistě **na individuálním základě**, neexistuje žádný jednotný postup pro specifické skupiny osob definovaný např. na základě příslušnosti k určité národnosti či státní příslušnosti, jako je tomu v některých jiných členských státech.

¹⁵ Směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

3 POSTUPY A POSKYTOVANÝ ROZSAH PRÁV

3.1 Postupy udělování jednotlivých statusů

3.1.1 Postup pro udělování mezinárodní ochrany harmonizované

Harmonizovaná mezinárodní ochrana je udělována v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany - postupy pro řízení o jejím udělení jsou tedy stejné jako pro neharmonizovanou formu - podrobnější informace viz následující subkapitola 3.1.2. *Postup pro udělování mezinárodní ochrany neharmonizované*. Jednotlivé formy mezinárodní ochrany – azyl a doplňková ochrana - se liší zejména s ohledem na délku jejich udělení (platnosti) a v určitých oblastech i rozsahem práv, které z nich pro své nositele plynou – o tom blíže pojednává kapitola 3.2. *Práva vyplývající z jednotlivých statusů*.

3.1.2 Postup pro udělování mezinárodní ochrany neharmonizované

Správní řízení o udělení mezinárodní ochrany provádí MV ČR jako orgán I. stupně. Zahájení správního řízení o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu je vázáno na písemně či ústně do protokolu učiněné *prohlášení cizince*, ze kterého je zřejmý *úmysl* požádat o udělení mezinárodní ochrany, tzv. prohlášení o mezinárodní ochraně. Toto prohlášení lze obecně učinit pouze na území ČR a to cizinecké policii na místech stanovených zákonem o azylu.¹⁶ Po učinění úmyslu o mezinárodní ochraně má cizinec povinnost dostavit se do 24 hodin do příjímacího střediska, kde následně podá žádost o udělení mezinárodní ochrany. Výjimkou jsou pouze situace, kdy se cizinec z objektivních důvodů nemůže do příjímacího střediska dostavit (hospitalizace, vězení) a pracovník MV ČR jej tedy navštíví za účelem sepsání žádosti o mezinárodní ochranu přímo v místě jeho pobytu.

V příjímacím středisku je cizinec, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně, povinen umožnit sejmutí daktyloskopických otisků prstů a pořízení obrazového záznamu, odevzdat svůj cestovní doklad, umožnit osobní prohlídku a prohlídku svých věcí¹⁷ a dále se podrobit lékařským vyšetřením zaměřeným na zjištění, zda netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob. Po provedení těchto úkonů je žadatel přemístěn do pobytového střediska, kde vyčkává rozhodnutí v prvním stupni.

¹⁶ Konkrétně na hraničním přechodu, v příjímacím středisku, na oblastním ředitelství služby cizinecké policie (za podmínky, že se cizinec dostavil dobrovolně) a v zařízení pro zajištění cizinců. Výjimkou jsou případy, kdy je cizinec ve zdravotnickém zařízení či ve vazbě nebo vykonává trest odnětí svobody. V těchto případech lze učinit úmysl prohlášení o mezinárodní ochraně přímo vůči MV ČR.

¹⁷ Toto platí pouze v případě důvodného podezření, že skrývá něco, co lze užít jako podklad pro vydání rozhodnutí, zejména cestovní či jiný doklad.

MV ČR může také rozhodnout o povinnosti žadatele setrvat v přijímacím středisku i po provedení všech výše jmenovaných opatření, a to až po dobu 120 dní, zejména pokud nebyla spolehlivě zjištěna jeho totožnost,¹⁸ případně, pokud představuje nebezpečí pro bezpečnost státu.¹⁹

Žádost o mezinárodní ochranu sepíše s cizincem pracovník MV ČR. V této žádosti se vedle faktografických údajů o cizinci a jeho rodině zjišťují i důvody, které jej vedly k odchodu ze země. Následně je v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany veden s žadatelem jeden či více pohovorů, ve kterých má možnost blíže specifikovat důvody, které jej vedly k odchodu ze země a podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR.²⁰ V řízení má cizinec právo jednat v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět.

Cizinci starší 18 let mají právo jednat v řízení o udělení mezinárodní ochrany samostatně, osoby mladší musí být během řízení zastupovány, a to již při podání žádosti, svým zákonným zástupcem (otec, matka). Není-li to možné, je jim soudem na návrh OAMP ustanoven opatrovník pro pobyt.

Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany vydá MV ČR do 90 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany. Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v této lhůtě, může ji MV ČR přiměřeně prodloužit.

Řízení o udělení mezinárodní ochrany může být ukončeno rozhodnutím ve věci (negativním či pozitivním), zamítnutím žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, nebo zastavením řízení. V případech neshledání důvodů pro udělení jedné z výše uvedených forem mezinárodní ochrany vydá MV ČR rozhodnutí o jejím neudělení, tj. negativní rozhodnutí ve věci. MV ČR zamítne žádost cizince o mezinárodní ochranu podle § 16 azylového zákona jako zjevně nedůvodnou, jestliže žadatel např. uvádí pouze ekonomické důvody; bez vážného důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést; žádá o ochranu pouze proto, aby unikl situaci všeobecné nouze; či přichází ze státu, který ČR považuje za třetí bezpečnou zemi nebo

¹⁸ Nemá platný cestovní doklad nebo je jeho doklad totožnosti padělaný.

¹⁹ Proti tomuto rozhodnutí má žadatel právo podat ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení žalobu k soudu, ta však nemá odkladný účinek.

²⁰ V odůvodněných případech, nebo na žadatelovu výslovnou žádost, zajistí OAMP MV ČR vedení pohovoru, a je-li to v jeho možnostech, i tlumočení osobou stejného pohlaví. Žadatel má rovněž možnost předložit či navrhnout ministerstvu další důkazní prostředky, kterými chce podpořit svá tvrzení během řízení.

bezpečnou zemi původu.²¹ Nezletilým osobám bez doprovodu nelze žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou. V případě zjevně nedůvodných žádostí MV ČR provádí tzv. *zrychlené řízení*. V takovém případě musí být rozhodnuto nejpozději do 30 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Řízení může být ukončeno také zastavením řízení – jedná se o případy, kdy žadatel vezme svoji žádost zpět; získá státní občanství ČR; zemře; nebo pokud se nedostavuje k pohovoru či neposkytuje nezbytné informace; pokud vstoupil v průběhu řízení neoprávněně na území jiného státu nebo se o neoprávněný vstup na území jiného státu pokusil aj.

Řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje i v případě tzv. *nepřípustných žádostí dle § 10a zákona o azylu*. Nepřípustnými jsou žádosti podané občanem EU; dále žádosti, k jejichž posouzení je příslušný jiný členský stát EU; nebo žádosti v případech, kdy bylo cizinci uděleno postavení uprchlíka jiným státem EU nebo mohl-li cizinec nalézt účinnou ochranu v první zemi azylu. Nepřípustnou je shledána rovněž žádost, kterou podal opakovaně cizinec, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.²²

Důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany jsou uvedeny v § 15 azylového zákona – jedná se o situace, kdy je důvodné podezření, že cizinec:

a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech,

b) se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu mimo území, nebo

c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN.

Toto platí i pro ty cizince, kteří ke spáchání činů výše uvedených činů podněcovali nebo se na jejich spáchání účastnili. Doplnkovou ochranu dále nelze udělit, pokud cizinec *přestavuje nebezpečí pro bezpečnost státu*, a také pokud se cizinec *mimo území dopustil jednoho či několika trestných činů odlišných od trestných činů popsaných výše, opustil-li stát,*

²¹ Dále pokud uvádí skutečnosti zjevně nevěrohodné, s cílem ztížit zjištění skutečného stavu věci zničil, poškodil nebo zatajil svůj cestovní doklad či jinou důležitou listinu, anebo s tímto cílem předložil padělaný nebo pozměněný cestovní doklad či jinou důležitou listinu, nebo podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

²² Žaloba proti tomuto správnímu rozhodnutí nemá ze zákona odkladný účinek.

jehož je státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát jejího posledního trvalého bydliště pouze s cílem vyhnout se trestnímu stíhání za ně, za předpokladu, že jde o skutky, za něž by bylo možno v ČR uložit trest odnětí svobody. Azyl nelze udělit také v situacích, kdy cizinec požívá ochrany nebo podpory od jiných orgánů nebo odborných organizací OSN než Úřadu Vysokého komisaře.

Proti rozhodnutí MV ČR ve věci mezinárodní ochrany lze podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí žalobu. Ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení rozhodnutí lze podat žalobu proti rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany v případech takového rozhodnutí, jímž se tato žádost zamítá jako zjevně nedůvodná, nebo podané v zařízení pro zajištění cizinců, nebo jímž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Podání žaloby z těchto důvodů má odkladný účinek.²³ K řízení o žalobě je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany (žalobce) v den podání žaloby hlášen k pobytu.²⁴

Podání kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí MV ČR ve věci mezinárodní ochrany z výše uvedených důvodů má odkladný účinek, to však neplatí u řízení v přijímacím středisku na mezinárodním letišti.

3.1.3 Postup pro udělování trvalých pobytů ze specifických důvodů

Žádosti o povolení k trvalému pobytu lze podat na zastupitelském úřadu ČR v zahraničí a v určitých případech také na území ČR. Od 1.1.2009 rozhoduje o vydání trvalých pobytů na základě všech důvodů OAMP MV ČR, které dále provádí i všechny úkony v souvislosti s prodloužováním platnosti průkazů či s hlášenými změnami v rámci již povolených trvalých pobytů. Za tímto účelem byla zřízena krajská pracoviště OAMP MV ČR. Žádosti se podávají podle místa hlášeného pobytu cizince. Všechna povolení k trvalému pobytu týkající se statusů zařazených do této studie tedy vydává OAMP MV ČR. Obecně platí, že pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, rozhodnutí se vydá ve lhůtě 180 dnů ode dne podání žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu. Za určitých podmínek a pokud je současně žádost podaná na území, se rozhodnutí vydá v souladu s § 169 cizineckého zákona do 60 dnů.

²³ S výjimkou žaloby proti rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25 a žaloby proti rozhodnutí podle § 16 odst. 1 písm. d) a e).

²⁴ K řízení o žalobě podané žadatelem o udělení mezinárodní ochrany (žalobcem), který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně v tranzitním prostoru mezinárodního letiště (§ 73), je místně příslušný Krajský soud v Praze.

O trvalý pobyt lze zažádat z tzv. humanitárních důvodů (A) a z důvodů hodných zvláštního zřetele (B) přímo na MV ČR za předpokladu splnění následujících podmínek, kdy cizinec:

a) pobývá na území ČR v rámci přechodného pobytu a je manželem nebo nezletilým dítětem cizince, jemuž byl udělen azyl,

b) pobývá na území ČR na základě uděleného víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu.

Pokud nejsou splněny tyto podmínky určitého druhu pobytu na území, může cizinec o trvalý pobyt z výše uvedených důvodů požádat pouze na zastupitelském úřadu ČR v zahraničí dle § 69 odst. 1.

O trvalý pobyt z důvodu „v zájmu ČR“ (C) je možné žádat přímo na MV ČR, pokud cizinec pobývá na území ČR v rámci přechodného pobytu.

Na MV ČR se dále žádá také o trvalý pobyt udělený po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany (D). Žádost o tento druh pobytu lze podat MV ČR nejpozději do 2 měsíců po pravomocném ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany.²⁵ Zároveň platí, že splnění podmínky nepřetržitého pobytu na území lze prominout z důvodů hodných zvláštního zřetele, zejména je-li oprávněným cizincem osoba mladší 14 let nebo nepříznivý zdravotní stav žadatele nastal za pobytu na území.

Náležitosti nutné předložit k žádostem o povolení k trvalému pobytu pro účely předmětné pro tuto studii jsou specifikovány v cizineckém zákoně.²⁶

²⁵ Splnění této podmínky lze určitým kategoriím žadatelů o tento pobyt prominout, pokud řízení o jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany skončilo dříve než řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany cizince, na základě jehož statusu/trvalého pobytu je založeno (vázáno) udělení jeho statusu/trvalého pobytu (jedná se o zákonem stanovené příbuzné cizince, který získal trvalý pobyt z tohoto důvodu).

²⁶ Cestovní doklad, 2 ks průkazové fotografie, doklad potvrzující účel pobytu na území ČR, doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaný státem, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž má trvalé bydliště, jakož i státy, v nichž cizinec v posledních 3 letech pobýval nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, doklad o zajištění prostředků k trvalému pobytu na území, doklad o zajištění ubytování.

Ve specifických případech, kdy to povaha důvodů udělení trvalého pobytu vyžaduje, je dále třeba předložit: souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo poručníka, s trvalým pobytem dítěte na území, pokud nejde o společné soužití rodiny s tímto rodičem, zákonným zástupcem nebo poručníkem, doklad opravňujícího k přechodnému pobytu na území pro žádost o trvalý pobyt udělený po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany – tímto dokladem se rozumí výjezdní příkaz udělený cizinci poté, co policie vyznačí zánik platnosti víza za účelem strpění pobytu podle § 78b azylového zákona. Doklad potvrzující účel pobytu na území ČR - např. rodný list, oddací list nebo jiná listina prokazující příbuzenský vztah, doklad o tom, že cizinec byl v minulosti státním občanem ČR, pro žadatele – krajany (B) se za tento doklad považuje potvrzení o příslušnosti ke krajské komunitě, které vydává na základě žádosti Ministerstvo zahraničních věcí ČR, a dále odůvodnění, jehož součástí je i životopis žadatele. V případě žádosti z humanitárních důvodů (A) či důvodů hodných zvláštního zřetele (B) jde o písemné odůvodnění žádosti spolu s příslušnými doklady, které jeho tvrzení prokazují (nepovinně). K žádosti o trvalý pobyt udělený po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany se

Důvody pro případné zamítnutí žádosti upravuje ustanovení § 75 zákona o pobytu cizinců – jedná se např. o případy, kdy cizinec nepředloží požadované dokumenty či se jedná o padělané dokumenty; či pokud je cizinec evidován jako nežádoucí osoba; trpí závažnou nemocí; bez závažného důvodu odmítne dostavit k výslechu či se v řízení nepotvrdí důvody uvedené v žádosti o udělení trvalého pobytu. Za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince, může být cizinci dále žádost např. zamítnuta, pokud je cizinec zařazen do informačního systému smluvních států; pokud je důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek; nebo pokud cizinec závažným způsobem narušil veřejný pořádek nebo ohrozil bezpečnost jiného členského státu EU.

MV ČR může platnost povolení k trvalému pobytu zrušit za podmínek stanovených v § 77 cizineckého zákona, v určitých případech (důvody dle odst.1)²⁷ absolutně, v ostatních případech (důvody dle odst.2)²⁸ pouze pokud takové rozhodnutí nebude nepřiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.

3.1.4 Postup pro udělování statusů za účelem strpění

Víza za tímto účelem (A a B) a povolení k dlouhodobému pobytu (C) uděluje cizinecká policie, a to ve všech případech na základě žádosti cizince. Řízení probíhá standardně dle správního řádu s některými odchylkami danými specificky azylovým či cizineckým zákonem – to se týká zejména lhůt pro vydání rozhodnutí.

➤ Postup - vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (A)

Časovou platnost víza stanoví policie na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 1 roku. Na žádost cizince, není-li řízení o kasační stížnosti ukončeno, může být doba platnosti víza za účelem strpění pobytu prodloužena, a to i opakovaně. Zároveň platí, že platnost víza zaniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti nebo vycestováním z území. V tomto případě policie vyznačí zánik platnosti víza za účelem strpění pobytu uděleného cizinci a udělí mu výjezdní příkaz s platností nejdéle na dobu 1 měsíce.

Toto vízum nelze udělit, pokud cizinec podává opakovaně kasační stížnost proti

předkládá doklad o ukončení tohoto řízení s vyznačenou doložkou právní moci - např. rozhodnutí krajského soudu nebo Nejvyššího správního soudu ČR.

²⁷ Jedná se například o důvody, kdy cizinec pobýval mimo území EU po dobu delší než 12 měsíců či mimo území celkem déle než 6 let, či pokud trvalý pobyt získal nelegálním způsobem (úcelově uzavřené manželství, úcelové prohlášení otcovství, padělané/pozměněné náležitosti žádosti o pobyt).

²⁸ Například pokud cizinec opakovaně závažným způsobem narušil veřejný pořádek nebo práva a svobody druhých anebo je důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu, nebo pokud byl cizinec pravomocně odsouzen soudem ČR za spáchání úmyslného trestného činu k trestu odnětí svobody v délce převyšující 3 roky.

rozhodnutí krajského soudu, ačkoliv již o kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto, nebo pokud cizinec na území pobývá na základě povolení k pobytu podle cizineckého zákona.

Právní postavení cizince pobývajícího na území na základě víza za účelem strpění pobytu se kromě výjimek plynoucích z azylového zákona řídí podle cizineckého zákona.

➤ **Postup - vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (B)**

Žádost²⁹ o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území podle § 33 odst. 1 (důvody znemožňující vycestování) vyřídí policie ve lhůtě do 30 dnů ode dne podání žádosti. Žádost o prodloužení platnosti víza nebo doby pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území vyřídí policie také do 30 dnů.

Dobu platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území policie stanoví na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 1 roku, v zákonem stanovených případech na 6 měsíců.³⁰

Pokud je cizinec držitelem víza nad 90 dnů za účelem strpění pobytu, nemůže žádat o změnu účelu pobytu.

➤ **Postup – dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (C)**

Toto povolení je udělováno těm cizincům, kterým bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území podle § 33 cizineckého zákona (B), pokud pobyt cizince na území ČR bude delší než 1 rok a trvají-li důvody, pro které bylo toto vízum uděleno.

Náležitosti žádosti jsou obdobné jako u žádosti o udělení víza za tímto účelem (viz výše). Žádost musí být vyřízena ve lhůtě 60 dnů ode dne podání žádosti.

Dobu platnosti povolení k dlouhodobému pobytu lze opakovaně prodloužit, a to nejdéle na dobu stanovenou v prvním povolení k dlouhodobému pobytu v závislosti na povoleném účelu pobytu.

3.1.5 Postup pro udělování dlouhodobého pobytu za účelem ochrany na území - oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví

Cizinec splňující podmínky stanovené zákonem pro udělení tohoto statusu (blíže viz v kapitole 2) musí být neprodleně poučen v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, orgánem činným v trestním řízení nebo MV ČR o právu požádat o toto povolení a

²⁹ Nutné náležitosti žádosti jsou specifikovány v cizineckém zákoně.

³⁰ Jde-li o udělení víza podle § 33 odst. 1 písm. c) nebo d) - tj. žádá o trvalý pobyt ze zvláštních důvodů nebo podal žalobu proti rozhodnutí policie/MV ČR; nebo podle odst. 3 - tj. důvody znemožňující vycestování.

o podmínkách tohoto pobytu. Cizinci je ode dne, kdy byl takto poučen, poskytnuta lhůta 1 měsíce pro rozhodnutí, zda bude spolupracovat s orgánem činným v trestním řízení. V průběhu poskytnuté lhůty nelze cizince vyhostit či jinak ukončit jeho pobyt na území a lze s ním vést řízení o udělení mezinárodní ochrany podle azylového zákona. Běh lhůty ovšem nemá vliv na řízení o správním vyhoštění cizince nebo na řízení o jeho předání podle mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu ČR.

Žádost o toto povolení podává cizinec na MV ČR, tuto žádost může podat i žadatel o udělení mezinárodní ochrany. Náležitosti žádosti jsou specifikovány v cizineckém zákoně.

Nemůže-li si cizinec, kterému byla poskytnuta lhůta pro rozhodnutí, zda bude spolupracovat s orgánem činným v trestním řízení, nebo žadatel o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území zajistit ubytování, zajistí mu ubytování MV ČR nebo právnická osoba.³¹

Povolení je vydáváno minimálně na dobu 6 měsíců, může být opakovaně prodlužováno, maximum není stanoveno.

Dle § 69 cizineckého zákona si cizinec, kterému byl udělen tento druh dlouhodobého pobytu a který současně splňuje podmínku, že jeho spolupráce s orgánem činným v trestním řízení přispěla k prokázání trestného činu obchodování s lidmi nebo prokázání organizování nebo umožnění nedovoleného překročení státní hranice, může požádat o udělení trvalého pobytu, a to například z humanitárních důvodů či z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele.

Pokud je cizinec držitelem povolení k pobytu za účelem ochrany, může žádat o změnu účelu pobytu po splnění tohoto účelu pobytu nebo po 1 roce pobytu na území. Žádost o změnu účelu pobytu podává na policii (§ 45 odst. 8 cizineckého zákona). Pro účely zaměstnání, podnikání nebo studia je cizinec s tímto statutem považován za cizince s povoleným trvalým pobytem. Těmto cizincům je hrazeno zdravotní pojištění, pokud si ho nejsou schopni hradit sami. Pokud jim není poskytováno bydlení v azylovém domě,³² mají nárok na finanční příspěvek. Dále je jim poskytováno v rámci projektů cílených na asistenci této skupině cizinců i psychologické poradenství, sociálně-právní asistence apod.

³¹ MV ČR může na základě písemně uzavřené smlouvy přispět právnické osobě na úhradu nákladů spojených s ubytováním cizince.

³² Azylové domy dle zákona o sociálních službách poskytují v ČR pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Jedná se o nástroj sociální politiky, který je odlišný od azylových zařízení určených pro bydlení žadatelů o mezinárodní ochranu, azylanty a osoby s udělenou doplňkovou ochranou.

3.1.6 Postup pro udělování dočasné ochrany

Právní úprava dočasné ochrany je nezávislá na zákonu o pobytu cizinců, vytváří podmínky pro důsledné oddělení problematiky vysídlených osob od obecně migračních norem, protože svou povahou je daná problematika bližší spíše azylové ochraně. Příslušná směrnice upravující status doplňkové ochrany³³ stanovuje, že dočasná ochrana je zcela výjimečným institutem vypořádávajícím se s důsledky hromadného přílivu vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země svého původu. To platí zejména v případě, že by azylový systém nebyl schopen se s tímto přílivem vypořádat bez negativních dopadů na svou funkčnost³⁴ a zároveň za předpokladu, že je to v zájmu osob potřebujících ochranu mezinárodního společenství. Za vysídlené osoby považuje směrnice zejména osoby prchající z oblastí probíhajícího válečného konfliktu či osoby vystavené velkému riziku, popř. jsou to osoby, které se staly oběťmi systematického nebo všeobecného porušování lidských práv. Posouzení, zda se jedná o masový příliv vysídlených osob, náleží Radě EU, která na návrh Evropské komise ve věci rozhoduje. Současně přezkoumává jakýkoliv požadavek členského státu předložený Radě, např. na rozšíření dočasné ochrany nad rámec stanovený v rozhodnutí. Dočasná ochrana tak bude v členských státech zavedena rozhodnutím Rady EU³⁵ a není tedy již nutné ji upravovat nařízením vlády ČR či jakýmkoliv jiným způsobem vnitrostátně, jak tomu bylo v minulosti. Institut dočasné ochrany byl v ČR využit v 90. letech v době konfliktu na Balkáně, kdy byla ochrana poskytnutá cca 10 tisícům osob převážně z Bosny a Hercegoviny, později i z Kosova. Bylo jim uděleno tzv. *dočasné útočiště*, na území ČR pobývali jako žadatelé o azyl, přičemž řízení o udělení azylu nebylo vedeno. Tito cizinci tak měli stejná práva jako žadatelé o azyl, byli zdravotně pojištěni, za stanovených podmínek měli nárok na dávky sociální podpory a sociální pomoci apod. Při návratu do vlasti obdrželi do začátků finanční hotovost a ČR dále v rámci rozvojové pomoci realizovala několik projektů v Bosně cílených na obnovu.

Pro případ vyhlášení dočasné ochrany Radou EU bude osobám, na které se tato ochrana bude vztahovat, poskytován status na úrovni žadatelů o mezinárodní ochranu, přičemž řízení o jejím udělení nebude probíhat. Jelikož tento status je plně harmonizován s příslušnou

³³ Směrnice Rady 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

³⁴ Institut dočasné ochrany je nutné považovat za doplňující formu institutu mezinárodní ochrany.

³⁵ Vzhledem k tomu, že zákonné podmínky pro udělení dočasné ochrany budou stanoveny rozhodnutím Rady EU, nebude nutno je upravovat nařízením vlády či jakýmkoliv jiným způsobem vnitrostátně (např. opakované projednávání vládou v případě prodlužování poskytování dočasné ochrany) jak tomu bylo v minulosti.

směrnicí, není podrobnější popis konkrétních postupů a práv navázaných na tento status předmětem této studie.

3.2 Práva vyplývající z jednotlivých statusů

Práva a povinnosti plynoucí z udělených statusů mezinárodní ochrany jsou pro harmonizovanou a národní mezinárodní ochranu stejná a proto mezi těmito druhy ochrany není v níže uvedeném přehledu rozlišováno. Pro přehlednost následuje nejprve stručná obecná charakteristika práv plynoucích z jednotlivých statusů.

➤ Neharmonizovaný azyl

Nabytím právního postavení azylanta získává cizinec v zásadě stejná práva a povinnosti jako občané ČR, s několika výjimkami, které jsou přiznány Listinou základních práv a svobod výslovně pouze státním občanům ČR. Tyto výjimky zahrnují zejména:

- právo zakládat politické strany a politická hnutí a sdružovat se v nich (článek 20);
- právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců (článek 21);³⁶
- právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny (článek 23);
- právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele (článek 30);
- práva přiznaná článkem 25 občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny;³⁷
- práva dle článku 26 odst.2, dle kterého zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.³⁸

Azylant má trvalý pobyt na území po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

➤ Neharmonizovaná doplňková ochrana

V zásadě stejná práva jako občan ČR – viz popis práv osob s neharmonizovaným azylem výše. Tento status je nicméně – na rozdíl od azylu - limitován svoji dočasností.

³⁶ Právo volit do zastupitelstva obce, města nebo hlavního města Prahy je přiznáno i státnímu občanu jiného státu, který je v den voleb v této obci, městě nebo hlavním městě Praze přihlášen k trvalému pobytu a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.

³⁷ Upravena zákonem č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, který se vztahuje pouze na občany ČR

³⁸ např. dle zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) - § 1; dle zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky – zejména § 1 odst.7, § 14e odst.2, § 14g odst.1, § 87 odst.1 a 2; dle zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů – zejména § 4 odst.1, § 17 odst.1, § 53 odst.1; pokud jde o přístup k zaměstnání viz např. § 17 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon); § 13 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

V zásadě stejná práva jako občan ČR – viz popis práv osob s neharmonizovaným azylem výše.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Cizinec má omezená práva, neboť se jedná o časově omezený status – udělovaný pouze na dobu trvání řízení u Nejvyššího správního soudu. Na cizince se vztahuje cizinecký zákon, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Obecně platí, že z hlediska Listiny základních práv a svobod se na cizince s těmito statusy vztahují:

- a) *základní lidská práva a lidské svobody* ve smyslu článků 6 až 16 „Listiny“;
- b) *politická práva*, s výjimkou práva zakládat politické strany a politická hnutí a sdružovat se v nich (čl. 20 odst.2 „Listiny“), volebního práva (čl. 21 „Listiny“) a práva odporu podle čl. 23 „Listiny“;
- c) *hospodářská, sociální a kulturní práva*, s výjimkou práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří, při nezpůsobilosti k práci, nebo při ztrátě živitele, které se vztahuje pouze na cizince, kteří spadají do působnosti zákona o důchodovém pojištění;³⁹
- d) *právo na soudní a jinou právní ochranu*.

Tito cizinci mají právo nabývat nemovitosti, pouze za podmínek stanovených v § 17 devizového zákona.⁴⁰

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Rozsah práv je mírně nižší než u cizinců s trvalým pobytem, má však jistá specifika spojená s důvody udělení tohoto pobytu – je například poskytována zvláštní asistence (psychologické a sociální poradenství, rekvalifikační kurzy), možnost zajištění azylového bydlení.

Pro komplexnost uvedeného přehledu je třeba zdůraznit, že stejně jako žadatelé o udělení ochranných statusů, tak i jejich nositelé **mají i některé povinnosti** vyplývající z jejich

³⁹ zákon č. 155/1995 Sb.

⁴⁰ zákon č. 219/1995 Sb.

statusů. Tyto povinnosti se týkají zejména úkonů k obnovování jejich pobytového oprávnění (výměna průkazu, žádost o prodloužení apod.).

3.2.1 Délka povolení k pobytu

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Neomezeně.⁴¹ Doba platnosti průkazu azylanta je 5 let.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Na dobu, po kterou cizinci hrozí vážná újma, nejméně však na 1 rok.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Rozhodnutí o vydání povolení k trvalému pobytu není časově omezeno; cizinci je však vydán průkaz o povolení k pobytu s platností na 10 let (cizincům mladším 15 let s platností na 5 let).⁴²

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Stanoví policie na dobu nezbytně nutnou, nejdéle na 1 rok. Platnost zaniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.)*

Dobu platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území se stanoví na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 1 roku (v zákonem taxativně vymezených případech s platností na 6 měsíců) - § 33 odst.5 cizineckého zákona.

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Dobu platnosti povolení k dlouhodobému pobytu účelem strpění pobytu na území se vydává s dobou platnosti na 1 rok (§ 44 odst.4 písm.b/ cizineckého zákona).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území – na dobu potřebnou k dosažení účelu pobytu, nejméně však na dobu 6 měsíců. (§ 44 odst.5 cizineckého zákona).

3.2.2 Podmínky obnovování pobytu

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Udělený status není nutné obnovovat, doba platnosti průkazu povolení k pobytu azylanta je 5 let, lze prodloužit dvakrát vždy o 5 let.⁴³ Poté je vydán průkaz nový.

⁴¹ Azyl může být ze zákona odejmut, například pominou-li důvody vedoucí k jeho udělení. V praxi však je toto ustanovení využíváno jen zcela výjimečně.

⁴² Nicméně MV ČR může povolení k trvalému pobytu zrušit z důvodů stanovených v § 77 cizineckého zákona.

⁴³ Obecně platí, že po 5 letech nepřetržitého trvalého pobytu na území může azylant zažádat o udělení občanství ČR.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Prodloužení tohoto statusu je nutné do uplynutí doby platnosti rozhodnutí, průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany je vydáván maximálně na dobu uvedenou v rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany. Cizinec má ve lhůtě nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na kterou mu byla doplňková ochrana udělena, právo požádat MV ČR o její prodloužení ve správním řízení. Možno prodlužovat opakovaně, vždy nejméně na 1 rok.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Udělený status není nutné obnovovat, doba platnosti průkazu o TP je 10 let, platnost lze prodloužit o 10 let, a to i opakovaně. U cizince mladšího 15 let je platnost 5 let. (§ 79 odst.4 cizineckého zákona)

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Na žádost cizince může být policií opakovaně prodlouženo za podmínky, že trvá řízení u Nejvyššího správního soudu.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.)*

Dobu pobytu na území lze prodlužovat nejdéle však na dobu jednoho roku – poté je řešeno vydáním povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území podle § 43 cizineckého zákona.

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Dobu pobytu na území lze opakovaně prodloužit, a to vždy nejdéle na dobu jednoho roku. (§ 44a odst.1 písm.b cizineckého zákona)

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Dobu platnosti tohoto povolení lze opakovaně prodloužit, a to na dobu potřebnou k dosažení účelu pobytu, nejméně však na dobu 6 měsíců. (§ 44a odst.1 písm.a/ cizineckého zákona).

3.2.3 Možnost získat postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Uváděná směrnice upravující toto postavení se nevztahuje na azylanty a udělení postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta pro cizince s přiznaným azylem tak není relevantní.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Uváděná směrnice se nevztahuje na osoby požívající doplňkové ochrany a postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta pro osoby požívající doplňkové ochrany tak není relevantní.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Status dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství lze cizinci pobývajícím na území České republiky přiznat, jestliže

- a) splnil podmínku 5 let nepřetržitého pobytu na území,
- b) nenarušil závažným způsobem veřejný pořádek nebo neohrozil bezpečnost státu nebo jiného členského státu Evropské unie a
- c) prokázal zajištění prostředků k trvalému pobytu na území.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.) a*

Nerelevantní, tento druh pobytu nezakládá možnost získání postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.)*

Bezpředmětné – přiznává se pouze cizincům s povoleným trvalým pobytům.

Povolení k trvalému pobytu se obecně vydává na žádost cizince po 5 letech nepřetržitého pobytu na území, přičemž do doby pobytu se pro tyto účely započítá také doba pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů.

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Bezpředmětné – přiznává se pouze cizincům s povoleným trvalým pobytům.

Povolení k trvalému pobytu se obecně vydává na žádost cizince po 5 letech nepřetržitého pobytu na území, přičemž do doby pobytu se pro tyto účely započítá také doba pobytu na území na povolení k dlouhodobému pobytu.

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Pokud jde o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, platí obdobné podmínky jako u dlouhodobého pobytu za účelem strpění pobytu.

3.2.4 Zdravotní péče

➤ *Neharmonizovaný azyl a neharmonizovaná doplňková ochrana*

Cizinec má stejný přístup ke zdravotní péči jako občan ČR. Pro účely poskytování zdravotní péče je cizinec považován za osobu s trvalým pobytem. Stát tak platí pojistné za cizince v zákonem stanovených případech (nezaopatřené děti, osoby vedené jako uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce, apod.).

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Cizinec má stejný přístup jako občan ČR. Stát tak platí pojistné za cizince v zákonem stanovených případech - nezaopatřené děti, osoby vedené jako uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce, apod.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Cizinci je na území ČR poskytována bezplatná zdravotní péče v rozsahu péče hrazené ze zdravotního pojištění stanoveném zákonem o veřejném zdravotním pojištění - pro účely veřejného zdravotního pojištění se cizinec s tímto statutem považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem, a to do té doby, než bude rozhodnuto o udělení mezinárodní ochrany nebo jiném druhu pobytu. Pokud cizinec nemá příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti, platí za něj pojištění stát.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.)*

Na cizince, kterému bylo uděleno vízum k pobytu za účelem strpění pobytu podle § 33 odst. 1 písm.a), b) nebo podle § 33 odst.3 cizineckého zákona se vztahuje zákon o veřejném zdravotním pojištění (§ 48 cizineckého zákona ve spojení s § 28 zákona o dočasné ochraně).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Na cizince, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu podle 43 cizineckého zákona se vztahuje zákon o veřejném zdravotním pojištění (§ 48 cizineckého zákona ve spojení s § 28 zákona o dočasné ochraně).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území spadá pod institut veřejného zdravotního pojištění za podmínek, že není možno úhradu zajistit jiným způsobem (viz § 48 písm. c) a d) cizineckého zákona, § 28 zákona o dočasné ochraně).

3.2.5 Sociální zabezpečení – sociální dávky

Starobní důchod je vyplácen cizincům se všemi předmětnými statusy za obdobných podmínek jako občanům ČR.⁴⁴ Dále pro všechny níže uvedené statusy platí, že i když mají za stanovených podmínek přístup k dávkám státní sociální podpory, poskytování některých dávek je vázáno na zkoumání příjmů společně posuzovaných osob v rámci rodiny, což může být v případě cizinců někdy komplikované.

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Cizinec má nárok obdobně jako občané ČR: jak v systému státní sociální podpory - přídatky na dítě, porodné, apod., tak v systému pomoci v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení apod.).

Nárok na dávky státní sociální podpory mají azylanti tedy za stejných podmínek jako občané ČR – tj. za podmínky splnění stanovených podmínek jako je např. příjem nepřesahující určitou částku životního minima či trvalého pobytu na území, kteří azylanti mají.⁴⁵ Děti azylantů, narozené na území ČR, mají nárok na vstup do tohoto systému hned po narození.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Cizinec má nárok obdobně jako občané ČR: jak v systému státní sociální podpory - přídatky na dítě, porodné, apod., tak sociální pomoc - příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení apod. Podmínky pro nárok na dávky státní sociální podpory platí obdobně jako u azylantů – viz výše.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Cizinec má nárok obdobně jako občané ČR: jak státní soc. podpora⁴⁶ - přídatky na dítě apod., tak sociální pomoc - dávky hmotné nouze: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení apod. Jelikož se jedná o cizince s trvalým pobytem, nemusí cizinec pro nárok na tyto dávky splňovat pro cizince obecně platnou podmínku 1 roku (365 dní) předchozího pobytu na území, a to i přesto, že trvalý pobyt byl např. z humanitárních důvodů udělen bez předchozího pobytu na území ČR.

⁴⁴ Nárok na starobní důchod vznikne, pokud byl cizinec pojištěn minimálně 25 let a dosáhl důchodového věku, nebo byl pojištěn min. 15 let a dosáhl aspoň 65 let věku. Při posuzování nároku na důchod se stanoveným způsobem přihlíží i k dobám pojištění získaným na území členských států EU nebo ve třetích státech, pokud s nimi má ČR uzavřenou příslušnou mezinárodní smlouvu.

⁴⁵ Pro žadatele o mezinárodní ochranu je za trvalý pobyt pro tyto účely pro cizince obecně považováno uplynutí 365 dní ode den hlášení pobytu na území ČR – do této doby se ovšem nezapočítává doba pobytu azylanta v pobytovém středisku MV ČR.

⁴⁶ Platí pro osoby požívající doplňkové ochrany obdobně jako pro azylanty – viz výše.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Vzhledem k dočasnosti tohoto statusu nemá přístup k sociálnímu zabezpečení s výjimkou dávek mimořádné okamžité pomoci v rámci systému pomoci v hmotné nouzi, která může být poskytována všem cizincům s legálním pobytem na území.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Dávky státní sociální podpory náleží cizinci hlášenému na území České republiky k pobytu podle cizineckého zákona, a to ode dne, kterým uplynulo 365 dnů ode dne hlášení (§ 3 odst.2 písm.a/ zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Platí obdobně jako u strpění dle B. a C. Nad rámce sociálních dávek poskytovaných dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře jsou držitelé tohoto pobytového statusu oprávněni žádat o přiznání finančního příspěvku dle § 48a zákona o pobytu cizinců, který je poskytován cizincům bez finančních prostředků na pokrytí jejich životních nákladů. Jedná se o opakovaně vyplácený příspěvek (není jednorázová dávka).

3.2.6 Vzdělávání

Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku a vztahuje se i na cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů. Toto je uvedeno ve školském zákoně.⁴⁷

➤ *Neharmonizovaný azyl a neharmonizovaná doplňková ochrana*

Pro cizince platí stejné podmínky jako pro občany ČR – pro děti povinná devítiletá školní docházka, povinnost přijímací zkoušky pro studium na středních a vysokých školách. Studium je v ČR na veřejných a státních školách v českém jazyce bezplatné.

Azylanté a osoby požívající doplňkové ochrany dále mají možnost bezplatného kurzu češtiny v rámci *Státního integračního programu (SIP)*.

⁴⁷ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání - § 36 odst. 1 a 2.

- *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*
- *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*
- *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.)*
- *Dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Pro cizince platí stejné podmínky jako pro občany ČR – pro děti povinná devítiletá školní docházka, povinnost přijímací zkoušky pro studium na středních a vysokých školách. Studium je v ČR na veřejných a státních školách v českém jazyce bezplatné.

- *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Pro účely studia se držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem na území ČR (§ 48b odst.3 cizineckého zákona).

3.2.7 Přístup na trh práce

- *Neharmonizovaný azyl a neharmonizovaná doplňková ochrana*

Pro cizince platí stejné podmínky jako pro občany ČR – azylant/osoba požívající doplňkové ochrany je považován(a) pro účely zaměstnanosti za osobu s trvalým pobytem a má tedy možnost být v evidenci uchazečů o zaměstnání. Na podporu v nezaměstnanosti nárok při splnění zákonem stanovených podmínek.⁴⁸ Dále má možnost mít na úřadu práce vypracován *Individuální akční plán*.⁴⁹ V praxi je zaměstnávání osob s doplňkovou ochranou často problematické z důvodu dočasnosti jejich pobytového oprávnění.

- *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Přístup na trh práce má cizinec stejný jako občan ČR. Na podporu v nezaměstnanosti má nárok při splnění zákonem stanovených podmínek.

- *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Pro účely zaměstnanosti je na tyto cizince nahlíženo jako na žadatele o mezinárodní ochranu a mají tak přístup na trh práce umožněn po uplynutí 12 měsíců ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany – na základě povolení k zaměstnání cizince vydávaného bez ohledu na situaci na trhu práce.

⁴⁸ Obecně v ČR platí, že uchazeč musí během posledních 3 let před zařazením do evidence uchazečů odpracovat minimálně 12 měsíců.

⁴⁹ Obsahem individuálního akčního plánu je zejména stanovení postupu a časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce.

- Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)

Cizinec, kterému bylo uděleno toto vízum/pobyt může být přijat do zaměstnání a zaměstnáván jen tehdy, má-li platné povolení k zaměstnání vydané úřadem práce. V těchto případech se však při vydání povolení k zaměstnání (v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti) nevyžaduje splnění podmínky, že se jedná o ohlášené volné pracovní místo, které nelze s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo nedostatek volných pracovních sil obsadit státním občanem ČR, občanem jiného členského státu EU či rodinným příslušníkem státního občana ČR nebo jiného členského státu EU, a úřad práce při jeho vydání nepřihlíží k situaci na trhu práce.

- Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví

Pro účely zaměstnání se držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem na území ČR (§ 48b odst.3 cizineckého zákona).

3.2.8 Cestování

- Neharmonizovaný azyl

Pokud cizinec měl cestovní doklad a současně bylo rozhodnuto o udělení azylu, MV ČR cestovní doklad předá policii za účelem úschovy po dobu jeho platnosti. Nový cestovní doklad⁵⁰ vydá azylantovi na jeho žádost MV ČR. Vydáván je buď s platností na 10 let (pro mladší 14 let na 5 let) s biometrickými údaji nebo bez těchto údajů s platností na 6 měsíců.⁵¹ Jedná se o speciální druh cestovního dokladu pro uprchlíky. Na základě platného povolení k pobytu (azyl) a cestovního dokladu se může azylant volně pohybovat na území schengenských států po dobu až 3 měsíců, pokud splňuje podmínky vstupu dle Schengenského hraničního kodexu a není veden v národním seznamu nežádoucích osob státu, do kterého cestuje. Při cestách mimo Schengenský prostor záleží nutnost víza na faktu, zda příslušný stát uznává bezvízový styk uprchlíků či nikoliv.

Cestovní průkaz totožnosti vydá na žádost azylanta, který pozbyl v zahraničí cestovní doklad, zastupitelský úřad ČR za účelem jeho návratu do ČR.

⁵⁰ Jedná se o cestovní doklad vydaný ČR na základě mezinárodní smlouvy, tzv. ženevský pas.

⁵¹ Územní platnost takového cestovního dokladu zahrnuje všechny státy světa, s výjimkou státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo jde-li o osobu bez státního občanství, s výjimkou státu jejího posledního bydliště. Platnost cestovního dokladu nelze prodloužit.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Při předání rozhodnutí o doplňkové ochraně je vrácen cizinci pas, pokud je platný a MV ČR jím disponuje. Pokud cizinec pas nevlastní, může požádat MV ČR o vystavení cizineckého pasu.⁵²

Cestovní průkaz totožnosti vydá na žádost osoby požívající doplňkové ochrany, která pozbyla v zahraničí cestovní doklad, zastupitelský úřad ČR za účelem jejího návratu do ČR. Tento doklad je také vydáván, pokud cizinci nemá jiný cestovní doklad a bylo mu ukončeno poskytování mezinárodní či dočasné ochrany.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Držitel povolení k trvalému pobytu, pokud jde o jeho cestování mimo území ČR, není cizineckým zákonem omezován. K cestě do zahraničí a zpět používá cestovní doklad země, jejímž je občanem.

Na žádost cizince, který na území České republiky pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, lze vydat cizinecký pas, pokud nemá platný cestovní doklad a prokáže, že si jej nemůže nezávisle na své vůli opatřit (§ 113 odst.7 písm.a/ cizineckého zákona).

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Při předání rozhodnutí je pas vrácen, pokud je platný a MV ČR jím disponuje. Cestovní doklady se nevydávají, neboť cestovat do zahraničí během trvání řízení nelze. V případě odjezdu cizince mu může být vydán cestovní průkaz totožnosti.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Držiteli tohoto víza/pobytu, který pobývá na území bez platného cestovního dokladu, lze vydat cestovní průkaz totožnosti cizinci; doba platnosti tohoto průkazu se stanoví podle doby platnosti uděleného víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu. V ostatních případech lze držiteli víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území vydat cestovní průkaz totožnosti pouze k vycestování z území. (§ 114 odst.1 písm.b/ a odst.3 písm.c/ cizineckého zákona).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Držiteli povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, pokud si nemůže z důvodů nezávislých na jeho vůli opatřit cestovní doklad jiným způsobem, lze vydat cestovní průkaz totožnosti, a to s územní platností do všech států světa a dobou platnosti

⁵² Platí pro osoby požívající doplňkové ochrany obdobně jako pro azylanty – viz výše.

shodnou s dobou platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území. (§ 114 odst.6 písm.c/ cizineckého zákona).

3.2.9 Sloučení rodiny a vytváření rodiny

Obecně *pro všechny cizince s povoleným pobytem* platí, že pro **sloučení rodiny** mohou pro své rodinné příslušníky žádat o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a cizineckého zákona. Za rodinné příslušníky se pro tyto účely považují: manžel/ka, nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě či takové dítě manžela cizince s povoleným pobytem,⁵³ rodič nezletilého dítěte-azylanta a osamělý cizinec starší 65 let nebo bez ohledu na věk cizinec, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povoleným pobytem na území. O sloučení nelze žádat v případě jiných příbuzných – např. sourozenců, bratranců, sestřenic. Žádost se podává na zastupitelském úřadu ČR, nicméně v průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem může cizinec žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podat na území ČR u SCP.

Pro uzavření sňatku cizince či cizinců platí pro cizince jednotné podmínky bez ohledu na konkrétní status - je třeba předložit doklady požadované dle § 35 matričního zákona⁵⁴ – tedy zejména doklad o oprávněnosti pobytu na území ČR, dále rodný list, doklad o státním občanství, právní způsobilosti uzavřít manželství a v určitých specifických případech další doklady.⁵⁵ Pokud snoubenec, popřípadě snoubenci nemluví nebo nerozumí česky je nutná při prohlášení o uzavření manželství přítomnost tlumočníka.

Pokud se jedná o status, který případný manžel/lka-cizinec uzavřením sňatku s cizincem s některým typem ochranného statusu získává, obecně platí, že je možno minimálně žádat o udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a cizineckého zákona,⁵⁶ obdobně jako u sloučení rodiny.

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Sloučení rodiny je možné v zásadě dvěma způsoby - jednak pokud rodinní příslušníci získají azyl za účelem sloučení rodiny (blíže viz 2.2.1 *Neharmonizovaná (národní) mezinárodní ochrana*) nebo je jim udělen dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití

⁵³ Platí obdobně pro tyto nezletilé, pokud byly svěřeny do péče, osvojeny či svěřeny do poručnictví.

⁵⁴ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

⁵⁵ Například úmrtní list manžela/ky v případě ovdovění či rozsudek o rozvodu v případě rozvodu.

⁵⁶ Pokud má manžel/ka-cizinec status s nižším rozsahem oprávnění než je dlouhodobý pobyt – tj. například vízum za účelem strpění, turistické vízum apod.

rodiny na území dle § 42a cizineckého zákona, který má co do typu rodinné vazby obdobný osobní rozsah jako u azylu za účelem sloučení rodiny. O azyl je možné žádat pouze na území ČR, o dlouhodobý pobyt se obecně žádá ze zahraničí.

Pokud se jedná o uzavření manželství s jiným cizincem, pro jeho pobytový status pak platí obdobná ustanovení, jako by uzavřel sňatek s cizincem s trvalým pobytem v ČR.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Pro účely sloučení rodiny osob požívajících doplňkovou ochranu platí ustanovení o azylantech v praxi analogicky – sloučení rodiny je možno realizovat získáním dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a cizineckého zákona anebo získáním doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 14b azylového zákona. Obdobně platí stejné podmínky jako u všech cizinců po uzavření sňatku (viz výše).

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Trvalý pobyt se standardně povoluje po pěti letech předchozího přechodného pobytu cizince na území České republiky; v zákonem stanovených podmínkách však lze takový pobyt povolit i bez předchozího pobytu na území České republiky, pokud v konkrétním případě lze „sloučení rodiny“ považovat za humanitární či zřetele hodný případ.

Pro vytváření rodiny platí stejné podmínky jako u občana ČR.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Sloučení rodiny není umožněno. Vytváření rodiny je možné za stejných podmínek jako u ostatních cizinců s legálním pobytem na území – tj. je nutné předložit doklady o povoleném pobyту apod.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Bezpředmětné. Vytváření rodiny na území je možné za stejných podmínek jako u ostatních cizinců s legálním pobytem na území a splnění dalších obecných zákonných podmínek (např. podmínky k uzavření manželství, registrovaného partnerství).

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Toto povolení lze vydat zákonem stanovenému okruhu rodinných příslušníků – blíže viz subkapitola 2.3.1 *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a nelegálního přistěhovalectví*.

3.2.10 Možnosti naturalizace

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Právní postavení azylanta je považováno za trvalý pobyt - cizinci mohou obecně žádat o udělení občanství ČR po 5 letech trvalého pobytu. Dalšími podmínkami jsou znalost češtiny, cizinec nesmí být v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin a musí plnit povinnosti stanovené vybranými právními předpisy.⁵⁷ Splnění podmínky 5 let trvalého pobytu může být ze zákona prominuto, pokud žadatel o občanství má na území ČR trvalý pobyt a je bezdomovcem či má na území ČR přiznáno postavení uprchlíka.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Pro účely udělení státního občanství není pobyt se statusem doplňkové ochrany vnímán jako trvalý pobyt, a tak osoba s tímto statusem musí nejprve získat - po 5 letech nepřetržitého pobytu a za dalších stanovených podmínek - trvalý pobyt. Po dalších 5 letech trvalého pobytu a splnění dalších stanovených podmínek (viz výše) může zažádat o udělení občanství ČR.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Cizinci mohou žádat o udělení občanství ČR po 5 letech trvalého pobytu. Dalšími podmínkami jsou znalost češtiny, cizinec nesmí být v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin a musí plnit povinnosti stanovené vybranými právními předpisy. Podmínka 5 let trvalého pobytu může být prominuta - například pokud cizinec žije na území ČR nepřetržitě alespoň 10 let anebo přesídlil do ČR do 31. prosince 1994 na základě pozvání vlády.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Pobyt v rámci tohoto statusu není trvalý pobyt a tudíž cizinec podmínku trvalého pobytu pro získání občanství ČR nesplňuje.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Bezpředmětné – základní podmínkou je trvalý pobyt na území ČR.

➤ *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Bezpředmětné – základní podmínkou je trvalý pobyt na území ČR.

⁵⁷ Např. dle zákona o pobytu cizinců, zákona o veřejném zdravotním pojištění.

3.2.11 Další práva a výhody

➤ *Neharmonizovaný azyl*

Azylant se může dobrovolně přihlásit do SIP, který se zaměřuje na zajištění nabídky bydlení, výuky českého jazyka a na pomoc při zajištění zaměstnání. Pokud azylant nemá do doby zajištění bytu možnost ubytování, může využít možnosti přechodného ubytování v integračních azylových střediscích.

MV ČR poskytne azylantovi, kterému bylo jako žadateli o udělení azylu poskytováno kapesné, jednorázový finanční příspěvek ve výši životního minima (v případě rodiny i dalším členům rodiny azylanta). Finanční příspěvek je poskytnut na základě písemné žádosti azylanta, je-li podána nejpozději do 3 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu.

Azylantovi je ve stanovené lhůtě také předáno písemné poučení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, o jeho právech a povinnostech v souvislosti se získáním statusu azylanta.

➤ *Neharmonizovaná doplňková ochrana*

Osoba požívající doplňkovou ochranu se může přihlásit do SIP s tím, že může využívat pouze nabídku výuky českého jazyka. Přechodné nájemné bydlení může být těmto osobám zajišťováno v rámci projektů nestátních neziskových organizací.

Osobě požívající doplňkové ochrany je ve stanovené lhůtě také předáno písemné poučení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, o jeho právech a povinnostech v souvislosti se získáním statusu osoby požívající doplňkové ochrany.

➤ *Trvalý pobyt ze specifických důvodů*

Osoby, které získávají trvalý pobyt ze specifických důvodů, jsou oproti cizinců, kteří získají trvalý pobyt po 5 letech nepřetržitého pobytu na území, osvobozeny od povinnosti prokázat znalost českého jazyka pro udělení trvalého pobytu.

➤ *Vízum za účelem strpění pobytu dle azylového zákona (strpění dle A.)*

Vzhledem k tomu, že cizinci s tímto statutem mohou být často v obtížné sociální situaci a nemají s výjimkou jedné dávky (mimořádná okamžitá pomoc) přístup k dávkám sociálního zabezpečení, je jim přiznán – pokud nedisponují vlastními finančními prostředky - na základě ustanovení azylového zákona speciální finanční příspěvek, který je odstupňován dle počtu osob v rodině. Jeho výše je vázána na násobky životního minima. Cizinci také často mají problémy s hledáním ubytování, jelikož kromě výjimečných případů⁵⁸ nemohou pobývat

⁵⁸ Situace, kdy o žádosti o mezinárodní ochranu některých rodinných příslušníků již bylo rozhodnuto, ale o některých ne - v této situaci je v rámci zachování jednoty rodiny povolováno setrvání celé rodiny v zařízení.

v ubytovacích zařízeních pro žadatele o mezinárodní ochranu. V této oblasti jsou z tohoto důvodu podporovány projekty nestátních neziskových organizací.

- *Vízum za účelem strpění pobytu dle cizineckého zákona (strpění dle B.) a dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu (strpění dle C.)*

Cizinecký zákon nestanovuje.

- *Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví*

Pokud jde o držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území, lze mu za zákonem stanovených podmínek poskytnout finanční příspěvek – blíže viz § 48a cizineckého zákona.

4 STATISTIKY – OCHRANNÉ STATUSY

Statistiky jsou obsaženy v příloze této studie. Tyto roční statistiky zahrnují většinou referenční období od roku 2004 do roku 2008, pokud tomu tak není, je v doprovodném textu vysvětleno, proč tomu tak je – jedná se o data o pobytu za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, a o doplňkové ochraně – tato data jsou dostupná až od roku 2006, neboť tyto statusy ve své stávající právní úpravě začaly existovat až od tohoto roku.

Statistiky většiny jednotlivých statusů jsou uvedeny v požadovaném členění dle státní příslušnosti, věku a pohlaví. Statistiky mezinárodní ochrany jsou dále členěny dle jednotlivých důvodů udělení této ochrany, obdobně tomu je u trvalých pobytů ze specifických důvodů a statusů za účelem strpění.

Statistiky trvalých pobytů ze specifických důvodů a statusů za účelem ochrany byly získány od PČR z databáze CIS – tyto statistiky používají kategorizaci dle účelu pobytu a předmětu řízení a proto podrobnější statistiky za jednotlivé roky neodpovídají přesně členění ochranných statusů uvedenému v této studii. Pro interpretaci těchto statistik byly zpracovány dva souborné přehledy – tabulky, jejichž cílem bylo popsat situaci pouze s ohledem na kategorie statusů popisovaných v rámci této studie (terminologie, vyloučení občanů EU, vyloučení kategorií, které nebyly předmětem této studie).

V hlediska všech ochranných statusů v referenčním období lze při určitém zevšeobecnění shrnout, že **nejčastěji žádanými a udělovanými jsou trvalé pobyty ze specifických důvodů (v řádu tisíce až tisíců ročně) a mezinárodní ochrana**. Často žádané a udělované jsou také statusy za účelem strpění (stovky řízení ročně). Naopak udělování dlouhodobého pobytu za účelem ochrany pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, je velmi specifickou záležitostí a počty těchto pobytů se pohybují pouze v řádu jednotlivců ročně.

Při **srovnání forem mezinárodní ochrany** je patrné, že od roku 2006, kdy byla doplňková ochrana zavedena do českého právního řádu, je udělován přibližně stejný počet těchto forem mezinárodní ochrany – tj. jak azyl, tak doplňková ochrana je udělována cca 100 až 200 osobám ročně.

Porovnáním mezinárodní ochrany harmonizované a národní je patrné, že obě tyto kategorie jsou udělovány přibližně stejnému počtu osob, i když v celkovém součtu za referenční období mírně převažují osoby s udělenou harmonizovanou mezinárodní ochranou. Zde je nicméně třeba zdůraznit, že statistiky doplňkové ochrany nebyly bohužel k dispozici v dostatečně podrobném členění a zahrnují tak pod harmonizovanou ochranu všechny osoby s udělenou doplňkovou ochranou dle § 14a azylového zákona, přestože u jednoho z důvodů⁵⁹ se jedná o neharmonizovanou ochranu. V důsledku tohoto faktu jsou pak celkové počty osob s udělenou harmonizovanou mezinárodní ochranou nadhodnoceny na úkor počtů osob s udělenou neharmonizovanou ochranou.

V rámci samostatné kategorie azylu je udělován jak azyl harmonizovaný, tak neharmonizovaný, a to víceméně ve vyváženém počtu, přičemž na začátku referenčního období mírně převládalo udělování neharmonizovaného azylu.

Kategorie doplňkové ochrany nemůže být pro výše zmíněnou nedostupnost dostatečně přesných dat v tomto ohledu posuzována.

Statistiky trvalých pobytů ze specifických důvodů je vzhledem k jejich komplikované struktuře poměrně obtížné přesně analyzovat.⁶⁰ Nicméně na základě dostupných dat lze shrnout, že celkový počet udělených trvalých pobytů v referenčním období byl přes 7 tisíc, počty nebyly v jednotlivých letech srovnatelné (cca několik stovek versus 3 tisíce ročně), nelze vysledovat nějaký jednoznačný trend.

Pro srovnání lze uvést, že zatímco žádostí o trvalý pobyt ze specifických důvodů bylo například v roce 2008 podáno 1.284,⁶¹ přičemž vyhověno bylo 913 žádostem, v ČR bylo celkem v tomto roce přijato 12.775 žádostí o povolení k trvalému pobytu občanů třetích zemí obecně, kladně bylo rozhodnuto ve 12.644 případech a v 517 případech byla žádost zamítnuta; řízení bylo správním orgánem zastaveno ve 283 případech.⁶² Lze tak odhadovat, že žádosti o trvalé pobyty ze specifických důvodů tvoří v současnosti pouze přibližně 10 % všech žádostí o pobyt a udělovány jsou v přibližně 7 % kladných rozhodnutí o udělení trvalého pobytu. Jedná se nicméně pouze o odhad, neboť se nejedná o shodná řízení, ale pouze o řízení, která byla zahájena/ukončena v rámci daného roku.

V referenčním období byl nejčastěji udělen trvalý pobyt z jiných důvodů hodných

⁵⁹ dle § 14a (2) d) - udělení z důvodu „rozporu s mezinárodní závazky ČR“

⁶⁰ Podrobnosti o dostupnosti statistik a jejich přesná specifikace je uvedena v příloze u jednotlivých typů statistik.

⁶¹ Jedná se o údaj očištěný o žádosti o trvalý pobyt podané občany EU a dále očištěný o žádosti podané z jiných důvodů než specifických (tj. z důvodů, které nejsou předmětem této studie).

⁶² Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR v roce 2008

zřetele - přes 3.000 rozhodnutí o vyhovění, poté v zajmu ČR - přes 2.000 - a dále z humanitárních důvodů - cca 1.500. Trvalý pobyt po skončení řízení o udělení azylu (mezinárodní ochrany) byl udělen nejméně často - pouze v cca 670 případech.

Pro ilustraci můžeme srovnat celkový počet žádostí o trvalý pobyt – 9.136⁶³ s celkovým počtem udělených trvalých pobytů 7.330⁶⁴ – z tohoto srovnání se dá odhadovat, že je vyhověno cca 80 % žádostí. Jedná se nicméně opět pouze o odhad, neboť údaje o počtech žádostí a udělených trvalých pobytů nejsou srovnatelné – nejedná se o stejná řízení.

Ze statusů za účelem strpění jednoznačně převažuje udělování víza dle cizineckého zákona, ostatní typy statusů – dlouhodobý pobyt dle cizineckého zákona a vízum dle azylového zákona tvoří pouze zlomek statusů udělovaných za účele strpění. Za referenční období bylo vízum dle cizineckého zákona uděleno/prodlouženo ve více než 3.000 řízení, zatímco vízum dle azylového zákona pouze v cca 150 a dlouhodobý pobyt 120. Tyto údaje však v sobě zahrnují i počty prodloužení těchto pobytových oprávnění, nikoli pouze nově vydané tituly. Nějaký z druhů statusů za účelem strpění byl v letech 2005-2008 udělován stabilně v 700-900 řízeních ročně. Srovnáme-li po ilustraci celkový počet rozhodnutí v rámci kterých bylo rozhodnuto o udělení statusu za účelem strpění (3.574) s celkovým počtem žádostí (4.068), můžeme odhadovat, že je vyhověno cca 88 % žádostí. Jedná se nicméně pouze o odhad, neboť údaje o počtech žádostí a udělených stavech nejsou srovnatelná – nejedná se o stejná řízení, a dále jsou v počtech zahrnuty i údaje o prodloužování statusů a nejenom nová rozhodnutí.

Jak je patrné z uvedených dat, osoby se statusem **pobyt za účelem ochrany na území pro oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví** netvoří příliš početnou skupinu cizinců – tento pobyt je udělován pouze několika jedincům ročně – v roce 2008 to bylo dosavadní maximum - 13 osob. Jedná se tedy o velmi specifickou kategorii ochranných pobytů. Je ovšem nutné vzít v úvahu, že na rozdíl od pobytů za účelem strpění, tito cizinci mohou po určité době změnit svůj účel pobytu a začít pobývat v ČR na základě pobytu např. za účelem zaměstnání či podnikání.

⁶³ Počet uvedený v souborné srovnávací tabulce – tj. pouze trvalé pobyty ze specifických důvodů, očištěný o trvalé pobyty udělované občanům EU.

⁶⁴ Kalkulována obdobně jako celkový počet žádostí – tj. očištěno o trvalé pobyty, které nejsou předmětem této studie, a dále o trvalé pobyty udělené občanům EU.

5 NÁRODNÍ PŘÍSTUP K POSKYTOVÁNÍ OCHRANY

Obecné principy politiky v oblasti migrace jsou stanoveny dokumentem *Zásady politiky vlády České republiky v oblasti migrace cizinců*, který byl schválen rozhodnutím vlády ČR.⁶⁵ Oblast ochrany je předmětem zásady č. 6, která stanoví, že ČR *se spolupodílí na úsilí světového a evropského společenství na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů*.

ČR se dále aktivně hlásí k dodržování závazků plynoucích mezinárodních smluv, jejichž je signatářem. Principy udělování ochrany jsou vtěleny zejména do azylového zákona a dále v podobě škály různých typů statusů také do cizineckého zákona. S ohledem na úsilí o harmonizaci stávajících národních statusů na úrovni EU vítá ČR pozornost věnovanou této problematice a v konkrétní rovině pak zpracování této studie, neboť se jedná o tematiku, která je v ČR řešena prostřednictvím řady institutů, což může vést dle tvrzení NNO k určité nepřehlednosti.

Zájem vlády ČR na řešení globálních uprchlických problémů nejen na národní úrovni, ale také v mezinárodním měřítku lze dokumentovat rozhodnutím vlády ke *Koncepci národního přesídlovacího programu*. Tímto rozhodnutím, schváleným v červnu 2008 na návrh tehdejšího ministra vnitra Ivana Langra, bylo schváleno zapojení ČR do programu přesídlování uprchlíků jako další formy pomoci ČR v řešení globálních uprchlických otázek. Koncepce zahrnuje teoretický rámec pro realizaci přesídlovacích programů. Koncepční dokument definuje možnosti ČR v oblasti přesídlování v teoretickém i v praktickém ohledu a stanovuje základní mechanismy realizace přesídlovacích projektů ve všech stádiích.

V oblasti přesídlování může ČR navázat na několik úspěšných projektů podobného druhu realizovaných v uplynulých letech. Jedná se například o několikaletý projekt přesídlování krajanů, tedy cizinců s prokázaným českým původem žijících v zahraničí, ze zemí bývalého Sovětského svazu, a o projekty přesídlení skupiny uzbeckých uprchlíků v letech 2005 a 2007, skupiny kubánských uprchlíků v březnu 2007 a Barmánců v letech 2008 a 2009. Mimoto může ČR čerpat ze svých dlouhodobých zkušeností s humanitárními projekty zaměřenými na pomoc uprchlíkům organizovanou na území ČR, jako byl instrument dočasného útočiště během války v bývalé Jugoslávii či program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC).

⁶⁵ Rozhodnutí vlády ČR č. 55 ze dne 13. ledna 2003

Postoje nestátních neziskových organizací k této problematice jsou často kritické – napadáno je v této souvislosti především nedostatečně jasné definování některých specifických důvodů pro udělení trvalého pobytu – termíny jako jiný důvod hodný zvláštního zřetele jsou označovány jako příliš vágní. Kritizována byla, zejména v minulosti, také nízká míra úspěšnosti žadatelů o víza za účelem strpění dle cizineckého zákona a u mezinárodní ochrany obecně.

Dle vyjádření oslovených odborníků na toto téma je rozdělení cizinců na ty, kteří mají harmonizovanou ochranu, a ty, kteří pouze národní, pod rozlišovací schopností veřejnosti ČR. Většina populace stěží rozlišuje mezi uprchlíky (osoby s mezinárodní ochranou) a pracovními migranty, případně migranty za účelem sloučení rodiny.

Z šetření názorů české veřejnosti realizovaného Centrem pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu Akademie věd ČR – *Postoje české veřejnosti k cizincům*⁶⁶ z března 2008 vyplývá, že obecně téměř devět z deseti občanů v roce 2008 souhlasilo s tím, že by cizinci v ČR měli mít možnost dlouhodobě pobývat, ovšem naprostá většina z nich (80 %) si myslela, že by toto právo mělo být omezeno nějakými podmínkami, zatímco jen 9 % soudilo, že by možnost dlouhodobého pobytu zde měla být neomezená. Naproti tomu 8 % respondentů vyjádřilo mínění, že by cizinci vůbec neměli mít možnost zde dlouhodobě pobývat.

V souvislosti s touto studií je nejdůležitější tendence, která se ukázala v rámci odpovědi na otázku „Má ČR přijímat uprchlíky?“ Více než tři čtvrtiny respondentů vyjádřily názor, že ČR by měla přijímat uprchlíky, i když názor, že by se to mělo týkat všech uprchlíků bez rozdílu, se objevoval jen sporadicky a většina takto smýšlejících se vyjadřovala v tom smyslu, že by ČR měla přijímat jen některé uprchlíky. V porovnání s výzkumem z února 2005 mírně poklesl podíl těch, kdo si myslí, že by ČR vůbec neměla přijímat uprchlíky, což je v souladu s trendem zvyšující se otevřenosti vůči cizincům objevujícím se už u předchozích otázek.

⁶⁶ Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, realizováno osobním rozhovorem tazatele s respondentem na základě standardizovaného dotazník v březnu roku 2008, počet dotázaných 1028.

Má ČR přijímat uprchlíky? (v %)		
	2/2005	3/2008
měla by přijímat všechny	4	6
měla by přijímat jen některé	68	72
neměla by vůbec přijímat	21	16
neví	7	6

Zdroj: Postoje české veřejnosti k cizincům v České republice. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Tendence rostoucí otevřenosti české populace vůči přítomnosti cizinců se v období projevů následků ekonomické krize začaly měnit. To vyplývá z obdobného šetření názorů české veřejnosti – *Názory české veřejnosti na cizince v České republice*⁶⁷ z března 2009. Jak je vidět z níže uvedené tabulky s časovým srovnáním vývoje nazírání na problematičnost cizinců pobývajících v ČR, hodnocení se ve srovnání s měřeními v letech 2005 a 2008 zhoršilo, a to oproti minulému roku o celých 10 procentních bodů. Tato změna je však patrná pouze u hodnocení situace v celé republice, u podobné otázky ohledně hodnocení problematičnosti cizinců v místě bydliště respondenta k výraznějšímu zhoršení nedošlo a stále tak převažuje odpověď, že problém nepředstavují (53 %).

Představují občané jiných národností, kteří k nám přišli v posledních letech, problém? (v %)								
	V rámci celé ČR				V místě bydliště			
	5/2003	2/2005	3/2008	3/2009	5/2003	2/2005	3/2008	3/2009
Ano, představují	73	61	58	68	23	29	26	29
Ne, nepředstavují	14	22	30	23	65	50	54	53
Neví, netýká se	13	17	12	9	12	21	20	18

Zdroj: Názory české veřejnosti na cizince v České republice. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

⁶⁷ Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, realizováno osobním rozhovorem tazatele s respondentem na základě standardizovaného dotazník v březnu roku 2009, počet dotázaných 1139.

6 VYBRANÁ ZAJÍMAVÁ ZJIŠTĚNÍ

Základním poznatkem této studie je skutečnost, že v ČR existuje poměrně široké spektrum různých statusů udělovaných za účelem ochrany v nejširším slova smyslu, tedy včetně humanitárních důvodů. Zahrneme-li do tohoto výčtu i statusy udělované na základě sloučení rodiny z humanitárních důvodů (zdravotní důvody, stáří, neschopnost se o sebe postarat), je škála těchto pobytů velmi rozmanitá. Různé statusy se tak mohou navzájem i obsahově překrývat.

Toto částečné překrývání vede ke kritice ze strany nestátních organizací, které dále upozorňují, že některé statusy nemají dostatečně jasnou definici důvodů jejich udělování – příkladem je například termín „důvody hodné zvláštního zřetele“, který je považován za příliš vágní. Není pak jasně dané, za jakých podmínek mohou cizinci o tyto ochranné statusy ze specifických důvodů (zejména z důvodů humanitárních a hodných zřetele) žádat.

Ze strany pracovníků státní správy je jako problematické vnímáno nedávné umožnění opakovaného podávání žádosti o mezinárodní ochranu, což v praxi vede k tomu, že neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu mohou i nadále pobývat na území ČR a opakovaně žádat bez existence nových důvodů o mezinárodní ochranu a nedůvodně si tak legalizovat pobyt.

Dále je také jako problematické vnímáno cestování azylantů v rámci EU se speciálními doklady pro uprchlíky – tyto doklady nejsou mezi členskými státy vzájemně uznávány, což může vést ke složitým situacím. Z praxe je znám případ azylanta, který cestoval z výjimečných důvodů (vážná nemoc) navštívit svoji rodinu do země původu a potřeboval tranzitovat přes Německo, kde byl ovšem zajištěn, neboť Německo neuznalo jeho cestovní doklad vydaný ČR.

SEZNAM PŘÍLOH

A 1 - Seznam literatury a dalších zdrojů

A 2 - Přehled statusů za účelem ochrany v ČR

A 3 - Statistiky

A 3.1 - Statistiky – Mezinárodní ochrana

A 3.1.1 – Žádosti o mezinárodní ochranu

A 3.1.2 – Osoby s udělenou harmonizovanou a neharmonizovanou mezinárodní ochranou - srovnání

A 3.1.3 – Udělené azyly

A 3.1.4 – Udělená doplňková ochrana

A 3.2 – Statistiky – Trvalý pobyt ze specifických důvodů

A 3.3 – Statistiky – Strpění

A 3.4 – Statistiky – Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území – oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovalectví

PŘÍLOHY

A 1 Seznam literatury a dalších zdrojů

Legislativa

- čl. 43 Listiny základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.)
- Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých dalších předpisů
- Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů
- Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice)
- Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny
- Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.
- Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány.

- Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími
- Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a ní navazující Newyorský protokol z roku 1967 (publikováno pod č. 208/1993 Sb.), tzv. Ženevská úmluva
- Zásady politiky vlády České republiky v oblasti migrace cizinců schválené Vládou České republiky dne 13. ledna 2003 usnesením č. 55

Literatura

- Informace Ministerstva vnitra pro osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana formou azylu. Ministerstvo vnitra.
- Informace pro osoby požívající doplňkovou ochranu. Ministerstvo vnitra.
- Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR v roce 2008. Ministerstvo vnitra. (pracovní verze)
- Zpráva o situaci v oblasti migrace na území ČR v roce 2007. Ministerstvo vnitra.
- Informace pro cizince s trvalým pobytem. 2008. Ministerstvo vnitra.

Internetové zdroje

Webové stránky neziskových organizací aktivních v oblasti migrace:

- <http://www.migraceonline.cz> – webové stránky multikulturního centra v Praze
- Čižinský, P.: Novela zákona o azylu č. 165/2006. Červenec 2006. Článek právníka Poradny pro občanství, občanská a lidská práva. [cit. 2009-7-15]
- Rozumek, M.: Společný evropský azylový systém: idea versus realita. 22.5.2009. Článek ředitele Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU). [cit. 2009-7-15]
- Čejka, P., Pořízek P.: Vízum strpění – pro koho a proč? Září 2005. Článek pracovníků Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE). [cit. 2009-8-3]
- <http://www.opu.cz> – sekce Dokumenty - webové stránky Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU)
- Vítejte v České republice. 3 doplněné a rozšířené vydání. 2006. Informační publikace OPU. [cit. 2009-8-3]
- <http://www.diskriminace.info> – sekce Cizinecký zákon 2008 – webové stránky Poradny pro občanství, občanská a lidská práva. [cit. 2009-8-3]

Webové stránky zřizované státními organizacemi:

- <http://www.mvcr.cz> – sekce Azyl a Migrace – webové stránky MV ČR [cit. 2009-7-10]
- www.vlada.cz – sekce Dokumenty vlády [cit. 2009-7-8]
- <http://portal.mpsv.gov> – sekce Zaměstnanost a sekce Sociální tematika – webový portál Ministerstva práce a sociálních věcí [cit. 2009-8-6]
- <http://www.mpsv.cz> – sekce Sociální služby – webové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí [cit. 2009-8-6]

Další webové stránky:

- www.cvvm.cas.cz – sekce Tiskové zprávy – webové stránky Centra pro výzkum veřejného mínění (Sociologický ústav Akademie věd ČR) [cit. 2009-8-5]
- Názory české veřejnosti na cizince v České republice. 2008. Tisková zpráva.
- Názory české veřejnosti na cizince v České republice. 2009. Tisková zpráva.

A 2 Přehled statusů za účelem ochrany v ČR

Přehled statusů za účelem ochrany v ČR		
AZ - azylový zákon, CZ - cizinecký zákon		
Harmonizované dle kvalifikační směrnice:		
Harmonizovaná mezinárodní ochrana	Azyl dle §12 a) AZ	pronásledování za uplatňování politických práv a svobod
	Azyl dle §12 b) AZ	důvody dané Ženevskou konvencí: odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě cizince
	Doplňková ochrana dle §14a (2) a) AZ	v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem nebo v případě osob bez státního občanství do státu svého trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. + současně nemůže nebo není ochoten z důvodů tohoto nebezpečí využít ochranu svého státu. Za vážnou újmu se považuje: a)uložení nebo vykonání trestu smrti
	Doplňková ochrana dle §14a (2) b) AZ	...dtto Za vážnou újmu se považuje: b)mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu
	Doplňková ochrana dle §14a (2) c) AZ	...dtto Za vážnou újmu se považuje: c)vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu
Neharmonizované dle kvalifikační směrnice:		
Neharmonizovaná (národní) mezinárodní ochrana	A. Azyl dle §13 AZ	za účelem sloučení rodiny
	B. Azyl dle §14 AZ	humanitární azyl
	C. Doplňková ochrana dle §14a (2) d) AZ	v případě důvodných obav, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem nebo v případě osob bez státního občanství do státu svého trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. +současně nemůže nebo není ochoten z důvodů tohoto nebezpečí využít ochranu svého státu. Za vážnou újmu se považuje: d)pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR
	D. Doplňková ochrana dle §14b AZ	za účelem sloučení rodiny
Trvalý pobyt	A. Povolení k trvalému pobytu dle §66 a) CZ	z humanitárních důvodů: 1.manžel azylanta, 2.dítě azylanta, 3.byl-li v minulosti státním občanem ČR
	B. Povolení k trvalému pobytu dle §66 b) CZ	z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele
	C. Povolení k trvalému pobytu dle §66 c) CZ	pokud je jeho pobyt na území v zájmu ČR
	D. Povolení k trvalému pobytu dle §67 CZ	trvalý pobyt udělený po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany - udělován obvykle po 4letech nepřetržitého pobytu cizinci, který: 1.je mladší 18let, 2.se není o schopen sám o sebe postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo 3.je osamělý a starší 65let + další osoby příbuzné či se vztahem k těmto osobám
Strpění	A. Vízum k pobytu nad 90 dní za účelem strpění pobytu na území dle §78b AZ	podání kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany
	B. Vízum k pobytu za účelem strpění pobytu dle §33 CZ	1. cizinci brání ve vycestování překážka na jeho vůli nezávislá nebo jsou-li splněny důvody dle § 179 odst. 5 (důvody znemožňující vycestování), 2. cizinec je svědkem nebo poškozeným v trestním řízení a jeho účast na řízení je nezbytná, 3. cizinec, který podal určitou žádost o pobyt.
	C. Povolení k dl. pobytu za účelem strpění pobytu na území dle §43 CZ	cizinci s vízem za účelem strpění podle §33 CZ, pokud pobyt cizince na území bude delší než 1rok a trvalí-li důvody, pro které bylo toto vízum uděleno
Ochrana na území	Povolení k dlouh. pobytu za účelem ochrany na území dle §42e CZ - oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přístěhovalectví - dle směrnice 2004/81/ES o povolení k pobytu vydávaném st. příslušníkům třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přístěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány	1.pravděpodobná oběť trestného činu obchodování s lidmi (odst.1pism.a), nebo 2.osobou, pro kterou bylo organizováno nebo umožněno nedovolené překročení státní hranice/neoprávňný pobyt na území, a jejíž svědectví v této věci je významné pro odhalení pachatele (odst.1pism.b) + jak pro a), tak pro b) platí podmínka spolupráce s policií
Dočasná ochrana	Dočasná ochrana dle zákona č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně cizinců - dle směrnice 2001/55/ES o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a následky z toho plynoucími	opuštění domovského státu z důvodu: 1.ozbrojeného konfliktu, občanské války nebo stálého násilí, 2.živelné pohromy, nebo 3.soustavného nebo hromadného porušování zákl. lidských práv a svobod, anebo soustavného nebo hromadného pronásledování z národnostních anebo náboženských důvodů +nutné, aby dočasnou ochranu vyhlásila Rada EU
Další v praxi související statusy:		
Další humanitární důvody - sloučení rodiny	Povolení k trvalému pobytu dle §66 d) CZ	nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců
	Povolení k trvalému pobytu dle §87h (2) b) CZ - dle směrnice 2004/38/ES o právu občanů EU a jejich rod. příslušníků svobodně se pohybovat	rodinnému příslušníku občana EU z humanitárních důvodů, zejména: 1.z důvodu péče o občana EU, který se z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám o sebe postarat, nebo 2.žádá-li nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě státního občana ČR, který je na území přihlášen k trvalému pobytu, nebo jako nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě občana jiného členského státu EU, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území, je-li důvodem žádosti jejich společné soužití
	Povolení k dl. pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle §42a f) CZ - dle směrnice 2003/86/ES - práva na sloučení rodiny	za účelem společného soužití rodiny na území: 1.pro osamělého cizince staršího 65let, nebo 2.bez ohledu na věk pro cizince, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, pokud jde o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povoleným pobytem na území
	Rodinný příslušník dle §15a (3) c) CZ a § 15a (4) a) 3. CZ - dle směrnice 2003/38/ES o právu občanů se svobodně pohybovat	1. cizinec, vyživovaný občanem EU nebo jeho manželem, který z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. 2.cizinec, který je příbuzným občana EU neuvedeným v §15a, který se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana EU.
Ostatní	Správní nebo soudní vyhoštění, výjezdní příkaz	Správní vyhoštění - důvody plynoucí zejména z porušení ustanovení cizineckého zákona (výčet důvodů je obsažen v §119-120 CZ). Soudní vyhoštění - osobě, která se na území ČR dopustila trestného činu. Výjezdní příkaz - udělován po zrušení či zániku platnosti víza/určitých typů pobytů (§50 CZ), účelem je poskytnutí času k provedení neodkladných úkonů a k vycestování z území.

A 3 Statistiky

A 3.1 Statistiky – Mezinárodní ochrana

Institut mezinárodní ochrany ve formě azylu nebo doplňkové ochrany byl do českého právní řádu zaveden novelou č. 165/2006 Sb.,⁶⁸ kterou se transponovala kvalifikační směrnice, a to s účinností od 1. září 2006. Před tímto datem znalo české právo pouze pojem azylu, od tohoto data začaly existovat dvě formy ochrany, a to stávající azyl a nově zaváděná doplňková ochrana. Doplňková ochrana jako nový institut přitom nahradila dosavadní tzv. překážky vycestování podle § 91 azylového zákona. Z tohoto důvodu jsou statistiky doplňkové ochrany dostupné až od roku 2006. O azyl a doplňkovou ochranu se žádá v rámci jednotného řízení o udělení mezinárodní ochrany.

A 3.1.1 Žádosti o mezinárodní ochranu

Níže jsou uvedeny statistiky žadatelů o mezinárodní ochranu – jednak souhrnný přehled pro léta 2004-2008 v členění dle státní příslušnosti (první tabulka), a dále v podrobnějším členění za jednotlivé roky dle státní příslušnosti, věku a pohlaví.

⁶⁸ Zákon č. 165/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Zadatelé o mezinárodní ochranu						
Státní příslušnost	Celkem (2004-2008)	Rok				
		2004	2005	2006	2007	2008
Afgánistán	75	14	2	1	21	37
Albánie	21	2	2	2	1	16
Alžírsko	168	44	53	57	13	1
Angola	36	1	2	2	3	28
Arménie	217	73	53	51	37	3
Azerbajdžán	21	6	6	3	6	
Bangladéš	49	8	4	20	17	
Bělorusko	826	226	216	174	131	79
Benin	2	1				1
Bošna a Hercegovina	14	6	4	3		1
Bulharsko	117	58	45	13	1	
Burkina Faso	6	1	3		2	
Čína	797	325	287	114	38	33
Egypt	436	5	7	422	1	1
Eritrea	5	1	2		2	
Estonsko	1	1				
Etiopie	9	5		2	2	
Filipíny	1				1	
Gambie	3		1	1	1	
Ghana	31	3	3	14	8	3
Gruzie	380	202	52	43	45	38
Guinea	29	1	6	13	3	6
Guinea-Bissau	4			1		3
Haiti						
Chile	2	2				
Chorvatsko	1	1				
Indie	470	47	342	55	19	7
Indonésie	2					2
Irák	240	37	47	80	49	27
Irán	22	9	2	1	6	4
Izrael	10		1	5	3	1
Jemen	3	2		1		
Jihoafrická republika	2	1	1			
Jordánsko	4		3			1
Jugoslávie	11	2				9
Kamerun	124	11	11	18	11	73
Kazachstán	344	45	33	236	30	
KLDR	5					5
Kolumbie	2		2			
Kosovo	21					21
Kongo	15			9	4	2
Konžská dem. rep.	74	4	5	30	27	8
Kuba	146	5	8	20	94	19
Kyrgyzstán	357	138	35	85	63	36
Libanon	7	1	1	4		1
Libérie	7		4			3
Libye	4	1		2		1
Litva	15	8	4	3		
Lotyšsko	5	5				
Maďarsko	1		1			
Makedonie	55	13	12	12	11	7
Mali	7	2	1	1	2	1
Maroko	18	3	4	6	2	3
Mauricius	1	1				
Moldavsko	230	94	59	29	31	17
Mongolsko	689	123	119	95	159	193
Myanmar	39	5	4	1	3	26
Namibie	1			1		
Německo	2	1		1		
Nepál	7		1	4		2
Niger	1					1
Nigérie	332	50	78	96	69	39
Pákistán	117	17	24	42	22	12
Palestina	9	2	2	5		
Peru	6	3	2		1	
Pobřeží slonoviny	44	16	13	9	2	4
Polsko	5	1		4		
Rumunsko	91	26	55	10		
Rusko	2105	1498	259	170	99	79
Senegal	26	3	6	10	3	4
Sri Lanka	74		7	22	38	7
Sierra Leone	21	3		11	3	4
Slovensko	866	137	711	15	3	
Somálsko	42	7	7	20	6	2
Srbsko	74		21	21	49	4
Srbsko a Černá hora (bývalé)	64	19	30	6		9
Súdán	49	11	15	15	2	6
Sýrie	111	5	22	19	31	34
Španělsko	1			1		
Svédsko	1				1	
Svýcarsko	1	1				
Tádžikistán	1		1			
Tanzánie	1		1			
Thajsko	7	1		3	3	
Togo	4		1	1		2
Tunisko	14	2	1	8	1	2
Turecko	593	31	33	66	213	250
Turkmenistán	10	6		2	1	1
Uganda	3	1		2		
Ukrajina	3772	1599	988	571	293	321
Uzbekistán	125	30	29	26	25	15
Vietnam	926	386	208	124	100	108
Zimbabwe	2		1		1	
bez státní příslušnosti	319	45	76	101	64	33
nezjištěna	22	15	5	1	1	
Celkem	16030	5459	4021	3016	1878	1656

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadatelé o mezinárodní ochranu (2004)													
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy						
		Věk					Věk						
		Muži celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Ženy celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+
Afgánistán	14	12	3	3	5	1	2	1		1			
Albánie	2	2			1	1							
Alžírsko	44	44		1	42	1							
Angola	1	1			1								
Arménie	73	46	6	1	26	12	1	27	5	1	9	11	1
Ázerbajdžán	6	3		1	1	1	3	3	1	1		1	
Bangladéš	8	8		1	7								
Bělorusko	226	160	12	1	131	15	1	66	4		49	12	1
Benin	1	1			1								
Bosna a Hercegovina	6	5			4	1	1	1		1			
Bulharsko	58	25	3	1	10	11	33	33	1		31	1	
Burkina Faso	1	1			1								
Čína	325	241	3	20	175	43	84	84	1	13	57	13	
Egypt	5	5			3	2							
Eritrea	1						1	1			1		
Estonsko	1	1			1								
Etiopie	5	3	1		1	1	2	2			2		
Ghana	3	3		2	1								
Gruzie	202	163	8	6	120	29	39	39	7	1	16	15	
Guinea	1	1			1								
Chile	2	2				2							
Chorvatsko	1	1				1							
Indie	47	47		5	36	6							
Irák	37	29	5	1	16	7	8	8	4		4		
Irán	9	7	2	1	4		2	2			1	1	
Jemen	2	2			2								
Jihoafrická republika	1	1				1							
Jugoslávie	2						2	2	2				
Kamerun	11	11			10	1							
Kazachstán	45	30	5	3	11	11	15	15	4		5	6	
Konžská dem. rep.	4	3			2	1	1	1			1		
Kuba	5	3			1	2	2	2			2		
Kyrgyzstán	138	75	15	5	42	13	63	63	11	3	25	24	
Libanon	1	1			1								
Libye	1	1			1								
Litva	8	4			3	1	4	4			1	3	
Lotyšsko	5	5			5								
Makedonie	13	13			10	3							
Mali	2	2			2								
Maroko	3	2			2		1	1				1	
Maurícius	1						1	1				1	
Moldavsko	94	63	3	1	44	14	1	31	4		15	10	2
Mongolsko	123	68	7	3	45	13	55	55	5	2	32	16	
Myanmar	5	5			5								
Německo	1	1			1								
Nigérie	50	46			35	11	4	4			3	1	
Pákistán	17	17			16	1							
Palestina	2	2			2								
Peru	3	2			1	1	1	1				1	
Pobřeží slonoviny	16	14			14		2	2			2		
Polsko	1	1			1								
Rumunsko	26	21	2	2	12	5	5	5			1	4	
Rusko	1498	795	302	42	307	142	2	703	296	28	262	117	
Senegal	3	3			1	2							
Sierra Leone	3	2	1		1		1	1			1		
Slovensko	137	76	37	2	21	16	61	61	33	3	18	7	
Somálsko	7	6		2	2	2	1	1			1		
Srbsko a Černá hora (býval)	19	19	1		14	4							
Súdán	11	11		1	10								
Sýrie	5	4			4		1	1			1		
Švýcarsko	1	1			1								
Thajsko	1	1			1								
Tunisko	2	2			2								
Turecko	31	26	1		24	1	5	5	2		3		
Turkmenistán	6	2			1	1	4	4	1		2	1	
Uganda	1						1	1			1		
Ukrajina	1599	977	44	5	662	266	622	622	28	2	351	240	1
Uzbekistán	30	24	1		15	8	6	6			3	3	
Vietnam	386	273	4	12	166	91	113	113	3	3	80	27	
bez státní příslušnosti	45	42			38	4	3	3	1		1	1	
nezjištěna	15	10	3		6	1	5	5	1	1	1	2	
Celkem	5459	3478	469	122	2130	752	5	1981	415	59	983	519	5

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadatelé o mezinárodní ochranu (2005)														
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy							
		Věk					Věk							
		Muži celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Ženy celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	
Afgánistán	2	2				2								
Alžírsko	53	53				42	11							
Angola	2	2				1	1							
Arménie	53	34	7			17	10		19	3	3	4	8	1
Azerbajdžán	6	3	1				2		3			2	1	
Bangladéš	4	4		1		2	1							
Bělorusko	216	157	10	4		125	18		59	10		34	15	
Bosna a Hercegovina	4	2				1	1		2		1		1	
Bulharsko	45	21	1	1		10	9		24			20	4	
Burkina Faso	3	3				2	1							
Čína	287	188		20		131	37		99	1	8	76	14	
Egypt	7	7				5	2							
Etiopie	2	1					1		1			1		
Gambie	1	1				1								
Ghana	3	2				2			1			1		
Gruzie	52	46	5			33	8		6	1		3	2	
Guinea	6	5				4	1		1	1				
Indie	342	342		32		286	24							
Irák	47	30	6	4		11	9		17	9		5	3	
Írán	2	1					1		1			1		
Izrael	1	1				1								
Jihoafrická republika	1	1												
Jordánsko	3	3				2	1							
Kamerun	11	10				7	3		1				1	
Kazachstán	33	17	8			7	2		16	6		5	5	
Kolumbie	2	1				1			1			1		
Konzská dem. rep.	5	4	1			2	1		1				1	
Kuba	8	6	1			4	1		2	1		1		
Kyrgyzstán	35	13	1			10	2		22		2	11	9	
Libanon	1	1					1							
Libérie	4	3		1		1	1		1			1		
Litva	4	3				2	1		1			1		
Maďarsko	1	1					1							
Makedonie	12	12				5	7							
Mali	1	1				1								
Maroko	4	4				4								
Moldavsko	59	42	5	1		28	8		17	1		11	4	1
Mongolsko	119	73	8	1		43	21		46	1	1	30	14	
Myanmar	4	1				1			3	2		1		
Nepál	1	1				1								
Nigérie	78	65				51	14		13	1	2	10		
Pákistán	24	24				20	4							
Palestína	2	2	1				1							
Peru	2	2				2								
Pobřeží slonoviny	13	12				12			1			1		
Rumunsko	55	42	3	1		19	19		13	1	2	7	3	
Rusko	259	142	31	3		72	36		117	29	8	50	29	1
Senegal	6	6				4	2							
Slovensko	711	374	185	22		114	52	1	337	163	22	109	38	5
Somálsko	7	4	2	1			1		3		1	2		
Srbsko a Černá hora (bývalé)	30	28				18	10		2	1			1	
Srí Lanka	7	7				5	2							
Súdán	15	15		1		13	1							
Sýrie	22	15		2		12	1		7	2	1	4		
Tádžikistán	1	1					1							
Tanzánie	1	1					1							
Togo	1	1					1							
Tunisko	1	1					1							
Turecko	33	29	2			23	4		4	1	1	1	1	
Ukrajina	988	606	28	4		399	175		382	22	6	219	135	
Uzbekistán	29	23				16	7		6	1		5		
Vietnam	208	150	1	3		88	58		58	1	1	42	14	
Zimbabwe	1	1		1										
bez státní příslušnosti	76	61	9	3		44	5		15	4	2	7	2	
nezjištěna	5	5				4	1							
Celkem	4021	2719	316	106		1712	584	1	1302	262	61	666	305	8

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadatelé o mezinárodní ochranu (2006)													
Státní příslušnost	Celkem	Muži						Ženy					
		Věk						Věk					
		Muži celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Ženy celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+
Afgánistán	1	1				1							
Albánie	2	2				2							
Alžírsko	57	57				49	8						
Angola	2	2					2						
Arménie	51	33	5	1	12	14	1	18	5	3	3	7	
Ázerbajdžán	3	2				2		1				1	
Bangladéš	20	20	1	1	17	1							
Bělorusko	174	121	7	1	88	25		53	9		27	17	
Bosna a Hercegovina	3	3				1	2						
Bulharsko	13	11		1	7	2	1	2			1	1	
Čína	114	89	1	8	58	22		25		3	17	5	
Egypt	422	422		10	384	28							
Etiopie	2	2				1	1						
Gambie	1	1				1							
Ghana	14	12		3	6	3		2				2	
Gruzie	43	32	3	1	20	8		11	1		5	5	
Guinea	13	12	1		11			1			1		
Guinea-Bissau	1	1				1							
Indie	55	55		8	41	6							
Írák	80	56	11	2	26	17		24	9	1	6	8	
Írán	1	1				1							
Izrael	5	5				2	3						
Jemen	1	1				1							
Kamerun	18	12		1	11			6		1	4	1	
Kazachstán	236	115	45	1	58	11		121	47	6	51	14	3
Kongo	9	6		2	3	1		3		1	2		
Konzská dem. rep.	30	23	3	1	16	3		7		1	6		
Kuba	20	19			2	17		1			1		
Kyrgyzstán	85	49	3	1	35	10		36	4		22	10	
Libanon	4	4		1	3								
Libye	2	2				2							
Litva	3	3			3								
Makedonie	12	12			8	4							
Mali	1	1			1								
Maroko	6	6			6								
Moldavsko	29	22	1		11	10		7			6	1	
Mongolsko	95	45	6	1	28	10		50	8	1	31	10	
Myanmar	1	1						1			1		
Namibie	1	1						1			1		
Německo	1	1				1							
Nepál	4	4		2	1	1							
Nigérie	96	86		1	62	23		10	1		8	1	
Pákistán	42	38	7		23	8		4	3		1		
Palestina	5	5			5								
Pobřeží slonoviny	9	8			6	2		1			1		
Polsko	4	4			2	2							
Rumunsko	10	10	1		9								
Rusko	170	108	26	4	61	17		62	21	2	25	14	
Senegal	10	10			4	6							
Sierra Leone	11	9	1	1	5	2		2			2		
Slovensko	15	9	1		5	3		6	4		2		
Somálsko	20	8	4		3	1		12	3	1	7	1	
Srbsko	21	16	2	1	6	7		5	1		2	2	
Srbsko a Černá hora (bývalé)	6	6			2	4							
Srí Lanka	22	16			10	6		6			5	1	
Súdán	15	15			11	4							
Sýrie	19	16	1		13	2		3			3		
Španělsko	1	1						1				1	
Thajsko	3	1			1			2			2		
Togo	1	1			1								
Tunisko	8	8			6	2							
Turecko	66	56	4	1	45	6		10	4		5	1	
Turkmenistán	2	1			1			1			1		
Uganda	2	2			2								
Ukrajina	571	369	20	2	234	112	1	202	22	4	100	76	
Uzbekistán	26	18	3		10	5		8	2		3	2	1
Vietnam	124	87	2	1	40	44		37	1		21	15	
bez státní příslušnosti	101	84	5	8	63	8		17	7	2	5	3	
nezjištěna	1	1			1								
Celkem	3016	2257	164	65	1550	475	3	759	152	26	378	199	4

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadatelé o mezinárodní ochranu (2007)													
Státní příslušnost	Celkem	Muži						Ženy					
		Věk						Věk					
		Muži celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Ženy celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+
Afgánistán	21	15	7		6	1	1	6	2		2	2	
Albánie	1	1			1								
Alžírsko	13	13			11	2							
Angola	3	1				1		2	1		1		
Arménie	37	21	3	1	10	6	1	16	2	1	4	7	2
Azerbajdžán	6	4			2	2		2	1			1	
Bangladéš	17	17			17								
Bělorusko	131	86	6		62	18		45	10		24	11	
Bulharsko	1	1				1							
Burkina Faso	2	1			1			1			1		
Čína	38	31		3	20	8		7			6	1	
Egypt	1	1			1								
Eritrea	2	2			1	1							
Etiopie	2	2			1	1							
Filipíny	1							1			1		
Gambie	1	1											
Ghana	8	7		1	5	1		1				1	
Gruzie	45	38			30	8		7	1		2	4	
Guinea	3	3			3								
Indie	19	17		1	11	5		2			2		
Irák	49	30	7	3	8	12		19	7		4	7	1
Irán	6	6			4	2							
Izrael	3	2		1		1		1				1	
Kamerun	11	8			8			3			2	1	
Kazachstán	30	19	11		5	3		11	7		2	2	
Kongo	4	2			1	1		2			2		
Konžská dem. rep.	27	14	2	2	5	5		13	4	1	6	2	
Kuba	94	70	1	1	37	31		24	1		11	12	
Kyrgyzstán	63	34	8	1	19	6		29	6		18	5	
Makedonie	11	11			8	3							
Mali	2	2			2								
Maroko	2	2			1	1							
Moldavsko	31	17	1		11	4	1	14	1	1	6	5	1
Mongolsko	159	80	2		48	29	1	79	6	3	46	23	1
Myanmar	3	3			2	1							
Nigérie	69	52	1	3	37	11		17	5	1	11		
Pákistán	22	22			20	2							
Peru	1	1			1								
Pobřeží slonoviny	2	1			1			1			1		
Rusko	99	53	8	1	28	16		46	13	1	13	18	1
Senegal	3	3			3								
Sierra Leone	3	2			1	1		1	1				
Slovensko	3	3			2	1							
Somálsko	6	1			1			5	1	1	3		
Srbsko	49	35	7		19	9		14	4		9	1	
Srí Lanka	38	32		1	28	3		6	2		3	1	
Súdán	2	2			2								
Sýrie	31	23	2		18	3		8	2	2	2	2	
Švédsko	1	1				1							
Thajsko	3							3				3	
Tunisko	1	1				1							
Turecko	213	173	8	13	139	13		40	11	4	21	3	1
Turkmenistán	1	1				1							
Ukrajina	293	191	20	1	101	69		102	16		61	25	
Uzbekistán	25	10	5		4	1		15	7		4	3	1
Vietnam	100	69	2	1	39	27		31	1	1	19	10	
Zambie	1	1			1								
bez státní příslušnosti	64	41	7	2	26	5	1	23	8	1	9	4	1
nezištěna	1	1			1								
Celkem	1878	1281	108	36	814	318	5	597	120	17	296	155	9

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadatelé o mezinárodní ochranu (2008)													
Státní příslušnost	Celkem	Muži						Ženy					
		Věk						Věk					
		Muži celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Ženy celkem	0-13	14-17	18-34	35-64	65+
Afgánistán	37	24	6		13	5		13	9		1	2	1
Alžírsko	16	16			6	10							
Angola	1	1				1							
Arménie	28	22	5	1	10	6		6	1	1	3	1	
Azerbajdžán	3	1	1					2			1	1	
Bělorusko	79	63	8		34	21		16	4		7	5	
Benin	1	1			1								
Bosna a Hercegovina	1	1				1							
Čína	33	30		1	18	11		3			3		
Egypt	1	1			1								
Ghana	3	3		1	2								
Gruzie	38	34	2		20	12		4	1		3		
Guinea	6	6			5	1							
Guinea-Bissau	3	1			1			2			2		
Indie	7	7			3	4							
Indonésie	2							2			1	1	
Irák	27	18	1		12	5		9	2	1	2	4	
Irán	4	3			3			1			1		
Izrael	1	1				1							
Jugoslávie	1	1				1							
Kamerun	9	7	1	1	4	1		2	1			1	
Kazachstán	73	42	21		15	5	1	31	16	3	9	3	
KLDR	5	3			1	2		2			1	1	
Kongo	2	2		1	1								
Konžská dem. rep.	8	5	2		3			3	1		2		
Kosovo	21	16	1		12	3		5	1	1	3		
Kuba	19	12			7	5		7			5	2	
Kyrgyzstán	36	11	3	1	6	1		25	2		13	10	
Libanon	1	1				1							
Libye	3	3			2	1							
Litva	1	1				1							
Makedonie	7	7			2	5							
Mali	1	1			1								
Maroko	3	3			2	1							
Moldavsko	17	14	2		10	2		3			2	1	
Mongolsko	193	110	10		62	38		83	12		44	27	
Myanmar	26	13	4	2	2	5		13	4	3	2	4	
Nepál	2	2				2							
Niger	1	1			1								
Nigérie	39	28	2		18	8		11			11		
Nigérie	0												
Pákistán	12	8		1	6	1		4	2		1	1	
Pobřeží slonoviny	4	4			4								
Rusko	79	51	7	2	28	13	1	28	6	3	6	13	
Senegal	4	4			2	2							
Sierra Leone	4	2	1			1		2	1			1	
Slovensko	2	2			1	1							
Somálsko	4	3	2			1		1			1		
Srbsko	9	9			7	2							
Srí Lanka	7	6			5	1		1			1		
Súdán	6	6			6								
Sýrie	34	21	5	1	13	2		13	8		4	1	
Togo	2							2	2				
Tunisko	2	2			1	1							
Turecko	250	199	22	25	134	18		51	19	6	18	7	1
Turkmenistán	1							1	1				
Ukrajina	321	229	19		119	91		92	18		39	34	1
Uzbekistán	15	10			3	7		5	1		1	1	2
Vietnam	108	74	4		32	38		34	3		16	15	
bez státní příslušnosti	33	22	2		13	7		11	4		4	3	
Celkem	1656	1168	131	37	652	346	2	488	119	18	207	139	5

A 3.1.2 Osoby s udělenou harmonizovanou a neharmonizovanou mezinárodní ochranou – srovnání

Tato tabulka zobrazuje počty statusů mezinárodní ochrany v jednotlivých letech referenčního období, a to v členění dle jednotlivých důvodů udělení ochrany. Obsahuje také součty statusů harmonizovaných a neharmonizovaných – srovnání je nicméně kvůli omezené dostupnosti dat v potřebné podrobnosti pouze orientační.

Osoby s uděleným statusem mezinárodní ochrany (MO)*									
Rok	Celkem	Harmonizovaná MO				Neharmonizovaná MO			
		Celkem harmonizovaná MO	Azyl dle § 12a	Azyl dle §12b	Doplňková ochrana dle §14a*	Celkem neharmonizovaná MO	Azyl dle §13	Azyl dle §14	Doplňková ochrana dle §14b*
2004	142	47	9	38	x	95	56	39	x
2005	251	117	29	88	x	134	95	39	x
2006	305	143	12	94	37	162	116	46	0
2007	382	240	5	54	181	142	83	49	10
2008	291	201	2	73	126	90	51	31	8
Celkem	1371	748	57	347	344	623	401	204	18

* Data nejsou dostupná v dostatečně podrobném členění dle jednotlivých důvodů udělování (ne)harmonizované doplňkové ochrany, ale pouze v členění dle §14b (za účelem sloučení rodiny) a §14a (vše ostatní). Z tohoto důvodu počty osob s udělenou harmonizovanou doplňkovou ochranou zahrnují i její udělení z důvodu rozporu s mezinárodními závazky ČR a počty osob jsou v důsledku toho u harmonizované MO nadhodnoceny a u neharmonizované MO podhodnoceny.

A 3.1.3 Udělené azily

Níže jsou uvedeny podrobné statistiky udělených azylů v letech 2004-2008, a to pro jednotlivé roky jednak v členění dle státní příslušnosti, pohlaví a důvodu udělení azylu (první z tabulek) a dále v členění dle státní příslušnosti, pohlaví a věku (druhá tabulka).

Udělené azily (2004)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Důvod udělení					Důvod udělení				
		Muži celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14	Ženy celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14
Afghánistán	7	3			2	1	4			1	3
Arménie	9	3			2	1	6			1	5
Bělorusko	29	16	3	8	3	2	13	2	4	6	1
Čína	2	1		1			1				1
Gruzie	4	1			1		3		3		
Irák	4	2			1	1	2			1	1
Írán	3	2		1	1		1			1	
Jugoslávie	1						1			1	
Kazachstán	10	5		1	3	1	5		1	3	1
Kongo	1	1		1							
Kyrgyzstán	4	3			3		1	1			
Moldavsko	1						1				1
Myanmar	1	1		1							
Nigérie	2	2				2					
Rusko	45	26	1	6	11	8	19		4	12	3
Srí Lanka	2	2		1		1					
Súdán	4	4		4							
Turecko	1	1	1								
Ukrajina	5	2				2	3			1	2
Uzbekistán	1						1		1		
Vietnam	3	1			1		2			1	1
bez státní příslušnosti	2	1				1	1		1		
nejištěna	1	1	1								
Celkem	142	78	6	24	28	20	64	3	14	28	19

Udělené azily (2004)													
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy						
		Celkem muži	Věk					Celkem ženy	Věk				
			0-13	14-17	18-34	35-64	65+		0-13	14-17	18-34	35-64	65+
Afghánistán	7	3	2			1		4	1	1	1	1	
Arménie	9	3				1		6	1	2		2	1
Bělorusko	29	16	3		7	6		13	3		3	7	
Čína	2	1			1			1		1			
Gruzie	4	1	1					3			1	1	1
Irák	4	2	1			1		2	1		1		
Írán	3	2	1		1			1			1		
Jugoslávie	1							1	1				
Kazachstán	10	5	3			2		5	1	1		3	
Kongo	1	1			1								
Kyrgyzstán	4	3	1	1		1		1				1	
Moldavsko	1							1				1	
Myanmar	1	1			1								
Nigérie	2	2	1			1							
Rusko	45	26	15	1	4	6		19	9	1	3	6	
Srí Lanka	2	2			2								
Súdán	4	4			4								
Turecko	1	1				1							
Ukrajina	5	2	1		1			3	1		1		1
Uzbekistán	1							1			1		
Vietnam	3	1	1					2	1		1		
Vietnam													
bez státní příslušnosti	2	1				1		1					1
nejištěna	1	1			1								
Celkem	142	78	30	2	23	21	2	64	19	6	13	22	4

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělené azyl (2005)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Důvod udělení					Důvod udělení				
		Muži celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14	Zeny celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14
Afgánistán	5	2		1	1		3			2	1
Arménie	19	14		6	5	3	5		1	1	3
Bělorusko	47	29	5	20	4		18		14	4	
Bulharsko	1	1			1						
Čína	3	2		1	1		1				1
Etiopie	2	2		2							
Gruzie	4	2			1	1	2			1	1
Guinea	4	3	1		1	1	1			1	
Indie	1	1				1					
Irák	1	1		1							
Írán	4	3	1		2		1			1	
Jihoafrická republika	1	1		1							
Jugoslávie	5	2			2		3			2	1
Kazachstán	18	9		2	6	1	9		1	6	2
Konžská dem. rep.	2	2		1	1						
Kuba	3	2	1		1		1			1	
Kyrgyzstán	4	1			1		3	1	1	1	
Moldavsko	6	2				2	4			2	2
Myanmar	6	4	4				2		1	1	
Pákistán	2	2		2							
Rusko	69	35	1	14	16	4	34		8	18	8
Sierra Leone	2	1		1			1		1		
Súdán	1	1		1							
Turecko	5	2			2		3			3	
Turkmenistán	3	1			1		2	1		1	
Ukrajina	9	5		1		4	4			2	2
Uzbekistán	17	12	11	1			5	3	1	1	
Vietnam	1	1				1					
bez státní příslušnosti neznámá	1						1			1	
nezjištěna	5	2		2			3		3		
Celkem	251	145	24	57	46	18	106	5	31	49	21

Udělené azyl (2005)														
Státní příslušnost	Celkem	Muži						Ženy						
		Celkem muži	Věk					Celkem ženy	Věk					
			0-13	14-17	18-34	35-64	65+		0-13	14-17	18-34	35-64	65+	
Afgánistán	5	2	1			1		3	2			1		
Arménie	19	14	3	1	8	2		5				2	3	
Bělorusko	47	29	6		13	9	1	18	3			9	5	1
Bulharsko	1	1	1											
Čína	3	2	1		1			1				1		
Etiopie	2	2			1	1								
Gruzie	4	2	1		1			2				1	1	
Guinea	4	3			1	2		1	1					
Indie	1	1			1									
Irák	1	1				1								
Írán	4	3	1	1	1			1					1	
Jihoafrická republika	1	1					1							
Jugoslávie	5	2	1		1			3	2			1		
Kazachstán	18	9	4	2	1	2		9	4			2	3	
Konžská dem. rep.	2	2	1			1								
Kuba	3	2	1		1			1	1					
Kyrgyzstán	4	1		1				3		1			2	
Moldavsko	6	2	1	1				4	1			1	2	
Myanmar	6	4			4			2	1			1		
Pákistán	2	2			2									
Rusko	69	35	17	1	9	8		34	13	1		13	7	
Sierra Leone	2	1	1					1				1		
Súdán	1	1			1									
Turecko	5	2	2					3	1	1			1	
Turkmenistán	3	1				1		2	1	1			1	
Ukrajina	9	5	1		1	3		4	2	1			1	
Uzbekistán	17	12			7	5		5	1			4		
Vietnam	1	1						1					1	
bez státní příslušnosti neznámá	1							1				1		
nezjištěna	5	2			2			3		1			2	
Celkem	251	144	43	7	57	36	1	107	33	5	39	29	1	

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělené azily (2006)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Důvod udělení					Důvod udělení				
		Muži celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14	Ženy celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14
Afghánistán	5	3		1	2		2				2
Arménie	7	4			4		3				3
Ázerbajdžán	4	2		2			2		2		
Bělorusko	66	37	5	21	10	1	29	2	14	13	
Bosna a Hercegovina	3	1				1	2			2	
Čína	1	1		1							
Etiopie	1						1		1		
Guinea	1	1		1							
Irák	7	4		4			3		3		
Kazachstán	31	13		6	5	2	18		2	14	2
Konžská dem. rep.	2	2	1		1						
Kyrgyzstán	5	1				1	4		1	3	
Moldavsko	1	1			1						
Mongolsko	2	1			1		1				1
Pákistán	4	3				3	1				1
Rusko	51	20		6	14		31		6	22	3
Somálsko	7	3		2	1		4		3	1	
Srbsko	2	1				1	1				1
Srbsko a Černá hora (bývalé)	2						2			1	1
Srí Lanka	2	2		2							
Súdán	2	2		2							
Sýrie	3	2	2				1			1	
Togo	1	1	1								
Turkmenistán	1						1		1		
Ukrajina	31	17		2	4	11	14		1	5	8
Uzbekistán	2	2		2							
bez státní příslušnosti	23	16	1	6	5	4	7		1	6	
nezištěna	1	1		1							
Celkem	268	141	10	59	48	24	127	2	35	68	22

Udělené azily (2006)												
Státní příslušnost	Celkem	Muži						Ženy				
		Věk						Věk				
		Celkem muži	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Celkem ženy	0-13	14-17	18-34	35-64
Afghánistán	5	3	1		1	1		2				
Arménie	7	4	1			2	1	3				3
Ázerbajdžán	4	2			1	1		2			1	1
Bělorusko	66	37	9	3	17	8		29	9	1	6	13
Bosna a Hercegovina	3	1				1		2		1		1
Čína	1	1			1							
Etiopie	1							1			1	
Guinea	1	1			1							
Irák	7	4	1		1	2		3		1	1	1
Kazachstán	31	13	5		6	2		18	8		7	2
Konžská dem. rep.	2	2			2							
Kyrgyzstán	5	1				1		4	2		1	1
Moldavsko	1	1				1						
Mongolsko	2	1	1					1			1	
Pákistán	4	3	1		2			1	1			
Rusko	51	20	11		3	6		31	15	2	8	6
Somálsko	7	3	2	1				4	1		3	
Srbsko	2	1			1			1				1
Srbsko a Černá hora (bývalé)	2							2	1			1
Srí Lanka	2	2			1	1						
Súdán	2	2			2							
Sýrie	3	2			2			1				
Togo	1	1				1						
Turkmenistán	1							1			1	
Ukrajina	31	17	13	1		3		14	8		3	3
Uzbekistán	2	2			2							
bez státní příslušnosti	23	16	8	2	4	2		7	4	1	2	
nezištěna	1	1				1						
Celkem	268	141	53	7	47	33	1	127	50	6	37	33

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělené azily (2007)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Důvod udělení					Důvod udělení				
		Muži celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14	Ženy celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14
Afghánistán	8	5		1	4		3			2	1
Angola	1						1			1	
Arménie	6	2	1		1		4		1	1	2
Ázerbajdžán	2	2		1		1					
Bělorusko	32	18	2	12	3	1	14		5	8	1
Etiopie	2	2				2					
Gruzie	6	2			1	1	4			1	3
Guinea	1	1			1						
Irák	17	11		6	4	1	6			6	
Kamerun	2	1		1			1		1		
Kazachstán	6	4			2	2	2			1	1
Kuba	10	6		3	3		4		1	3	
Kyrgyzstán	3	1			1		2		2		
Moldavsko	1						1			1	
Myanmar	3	2		2			1			1	
Nigérie	2						2			2	
Pákistán	1	1		1							
Pobřeží slonoviny	1	1				1					
Rusko	28	14	1	3	5	5	14		1	11	2
Somálsko	10	5		1	4		5		3	2	
Srbsko a Černá hora (bývalé)	1	1		1							
Srí Lanka	1						1		1		
Súdán	4	4		2		2					
Sýrie	1	1		1							
Turecko	1	1	1								
Ukrajina	19	11		1		10	8		1	1	6
Uzbekistán	11	4			4		7		1	6	
Vietnam	2	2			2						
bez státní příslušnosti	8	4		1		3	4			1	3
nezjištěna	1	1				1					
Celkem	191	107	5	37	35	30	84		17	48	19

Udělené azily (2007)												
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy					
		Věk					Věk					
		Celkem muži	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Celkem ženy	0-13	14-17	18-34	35-64
Afghánistán	8	5	4		1		3	1			1	1
Angola	1	0					1	1				
Arménie	6	2			1	1	4			2	1	1
Ázerbajdžán	2	2			1	1	0					
Bělorusko	32	18	4		10	4	14	6		8		
Etiopie	2	2				2	0					
Gruzie	6	2	1		1		4	1		2	1	
Guinea	1	1	1				0					
Irák	17	11	3	1	3	4	6	3			3	
Kamerun	2	1				1	1		1			
Kazachstán	6	4	3		1		2	1			1	
Kuba	10	6	1	1	1	3	4	1			3	
Kyrgyzstán	3	1	1				2				2	
Moldavsko	1	0					1	1				
Myanmar	3	2		1	1		1			1		
Nigérie	2	0					2	2				
Pákistán	1	1			1		0					
Pobřeží slonoviny	1	1			1		0					
Rusko	28	14	7		3	4	14	8		4	2	
Somálsko	10	5	3		2		5	2		2	1	
Srbsko a Černá hora (bývalé)	1	1				1	0					
Srí Lanka	1	0					1			1		
Súdán	4	4			3		1					
Sýrie	1	1			1		0					
Turecko	1	1			1		0					
Ukrajina	19	11	4		3	4	8	6		1	1	
Uzbekistán	11	4	4				7	5		1	1	
Vietnam	2	2	2				0					
bez státní příslušnosti	8	4			3		4			2	1	1
nezjištěna	1	1			1		0					
Celkem	191	107	38	2	39	26	84	38	1	25	18	2

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělené azily (2008)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Důvod udělení					Důvod udělení				
		Muži celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14	Ženy celkem	§12/a	§12/b	§13/1	§14
Afghánistán	1	1				1					
Arménie	4	2		1	1	2		2			
Ázerbajdžán	1	1		1							
Bangladéš	1	1		1							
Bělorusko	19	10	1	3	5	1	9		3	5	1
Eritrea	1	1		1							
Etiopie	1	1		1							
Gruzie	1	1				1					
Irák	10	6		6			4		4		
Írán	2	1		1			1		1		
Kamerun	4	2			2		2			2	
Kazachstán	14	7		4	2	1	7		2	2	3
Kongo	1	1				1					
Konžská dem. rep.	2	1			1		1				1
Kuba	3	1	1				2		2		
Kyrgyzstán	1	1					1		1		
Libye	1	1		1							
Moldavsko	8	3			3		5			1	4
Myanmar	26	13		13			13		11	2	
Pákistán	6	2		2			4		2	2	
Rusko	18	12		3	6	3	6		1	4	1
Somálsko	1	1		1							
Sýrie	2	1		1			1			1	
Turkmenistán	1	1			1						
Ukrajina	17	9			3	6	8			2	6
bez státní příslušnosti	11	5		3	1	1	6		1	5	
Celkem	157	85	2	43	25	15	72	0	30	26	16

Udělené azily (2008)												
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy					
		Věk					Věk					
		Celkem muži	0-13	14-17	18-34	35-64	65+	Celkem ženy	0-13	14-17	18-34	35-64
Afghánistán	1	1			1							
Arménie	4	2	2				2		1			1
Ázerbajdžán	1	1			1							
Bangladéš	1	1			1							
Bělorusko	19	10	5		2	3	9	3			5	1
Eritrea	1	1			1							
Etiopie	1	1				1						
Gruzie	1	1			1							
Irák	10	6		1	4	1	4			1	2	1
Írán	2	1			1		1			1		
Kamerun	4	2	1	1			2	1			1	
Kazachstán	14	7	2		2	2	7	3	1	2	1	
Kongo	1	1			1							
Konžská dem. rep.	2	1	1				1			1		
Kuba	3	1				1	2				2	
Kyrgyzstán	1	1					1			1		
Libye	1	1				1						
Moldavsko	8	3	1			1	5		1	1	2	1
Myanmar	26	13	4	2	2	5	13	4	3	2	4	
Pákistán	6	2		1		1	4	2		1	1	
Rusko	18	12	4	2	5	1	6	1		1	4	
Somálsko	1	1			1							
Sýrie	2	1			1		1	1				
Turkmenistán	1	1	1									
Ukrajina	17	9	8			1	8	6		2		
bez státní příslušnosti	11	5	1		4		6	3	1	1	1	
Celkem	157	85	30	7	28	18	72	24	7	19	20	2

A 3.1.4 Udělená doplňková ochrana

Níže jsou uvedeny podrobné statistiky udělené doplňkové ochrany v letech 2006-2008, a to pro každý rok jednak v členění dle státní příslušnosti, pohlaví a důvodu udělení azylu (první z tabulek) a dále v členění dle státní příslušnosti, pohlaví a věku (druhá tabulka).

Udělená doplňková ochrana (2006)						
Státní příslušnost	Celkem	Muži			Ženy	
		Důvod udělení			Důvod udělení	
		Muži celkem	§14a	§14b	Ženy celkem	§14a
Afghánistán	1	1	1			
Arménie	1	1	1			
Bělorusko	22	20	20	2	2	
Irák	5	3	3	2	2	
Kuba	1	1	1			
Rusko	2	2	2			
Súdán	2	2	2			
Uzbekistán	3	2	2	1	1	
Celkem	37	32	32	5	5	

Udělená doplňková ochrana (2006)								
Státní příslušnost	Celkem	Muži				Ženy		
		Věk				Věk		
		Celkem muži	0-13	18-34	35-64	Celkem ženy	0-13	18-34
Afghánistán	1	1		1				
Arménie	1	1		1				
Bělorusko	22	20		15	5	2		2
Irák	5	3		3		2		2
Kuba	1	1			1			
Rusko	2	2	1	1				
Súdán	2	2		2				
Uzbekistán	3	2	1	1		1		1
Celkem	37	32	2	24	6	5		5

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělená doplňková ochrana (2007)							
Státní příslušnost	Celkem	Muži			Ženy		
		Důvod udělení			Důvod udělení		
		Muži celkem	§14a	§14b	Ženy celkem	§14a	§14b
Afghánistán	4	3	3		1	1	
Arménie	1	1	1				
Bělorusko	52	37	36	1	15	12	3
Čína	2	2	2				
Gruzie	3	1	1		2	2	
Irák	33	21	21		12	12	
Izrael	2	1		1	1		1
Kazachstán	1				1	1	
Kuba	21	20	20		1	1	
Kyrgyzstán	9	4	2	2	5	5	
Moldavsko	1				1	1	
Nepál	1	1	1				
Pobřeží slonoviny	2	1	1		1	1	
Rusko	31	20	18	2	11	11	
Somálsko	5	1	1		4	4	
Srí Lanka	1	1	1				
Súdán	5	5	5				
Sýrie	3	3	3				
Turkmenistán	1	1	1				
Ukrajina	2	2	2				
Uzbekistán	8	6	6		2	2	
bez státní příslušnosti	3	2	2		1	1	
Celkem	191	133	127	6	58	54	4

Udělená doplňková ochrana (2007)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Celkem muži	Věk				Celkem ženy	Věk			
			0-13	14-17	18-34	35-65		0-13	14-17	18-34	35-65
Afghánistán	4	3	1		1	1	1				1
Arménie	1	1				1					0
Bělorusko	52	37	3		26	8	15	2		9	4
Čína	2	2				2	0				
Gruzie	3	1			1		2	1		1	
Irák	33	21	2	1	7	11	12	6	1	1	4
Izrael	2	1		1			1				1
Kazachstán	1	0					1			1	
Kuba	21	20			6	14	1			1	
Kyrgyzstán	9	4	2		1	1	5	3		2	
Moldavsko	1	0					1				1
Nepál	1	1				1	0				
Pobřeží slonoviny	2	1			1		1			1	
Rusko	31	20	8	3	5	4	11	4		5	2
Somálsko	5	1				1	4			4	
Srí Lanka	1	1			1		0				
Súdán	5	5			5		0				
Sýrie	3	3			3		0				
Turkmenistán	1	1			1		0				
Ukrajina	2	2			2		0				
Uzbekistán	8	6	1		3	2	2			1	1
bez státní příslušnosti	3	2			1	1	1			1	
Celkem	191	133	17	5	65	46	58	16	1	28	13

Česká republika

Udělená doplňková ochrana (2008)							
Státní příslušnost	Celkem	Muži			Ženy		
		Důvod udělení			Důvod udělení		
		Muži celkem	§14a	§14b	Ženy celkem	§14a	§14b
Bělorusko	13	9	9		4	2	2
Eritrea	1	1	1				
Irák	20	12	12		8	8	
Kongo	1				1	1	
Kuba	61	45	45		16	16	
Kyrgyzstán	2	2	2				
Pákistán	1	1	1				
Rusko	1				1	1	
Somálsko	7	4	4		3	2	1
Srbsko	2	2	2				
Srí Lanka	1	1	1				
Súdán	1	1	1				
Sýrie	2	1	1		1		1
Ukrajina	3	1	1		2	1	1
Uzbekistán	1				1	1	
bez státní příslušnosti	17	9	8	1	8	6	2
Celkem	134	89	88	1	45	38	7

Udělená doplňková ochrana (2008)											
Státní příslušnost	Celkem	Muži					Ženy				
		Věk					Věk				
		Celkem muži	0-13	14-17	18-34	35-65	Celkem ženy	0-13	14-17	18-34	35-65
Bělorusko	13	9			6	3	4	1			3
Eritrea	1	1				1					
Irák	20	12	1		7	4	8	2		3	3
Kongo	1	0					1		1		
Kuba	61	45			24	21	16			10	6
Kyrgyzstán	2	2			1	1					
Pákistán	1	1			1						
Rusko	1	0					1				1
Somálsko	7	4	3			1	3	1		2	
Srbsko a Černá hora (bývalé)	2	2			2						
Srí Lanka	1	1			1						
Súdán	1	1			1						
Sýrie	2	1			1		1			1	
Ukrajina	3	1			1		2			2	
Uzbekistán	1	0					1				1
bez státní příslušnosti	17	9	3		6		8	3		4	1
Celkem	134	89	7	0	51	31	45	7	1	26	11

A 3.2 Statistiky - Trvalý pobyt ze specifických důvodů

Statistiky trvalého pobytu jsou pro ČR dostupné v mírně odlišném formátu než dle kategorizace zpracované v rámci této studie a uvedené v přehledu v příloze A 2. Statistiky níže uvedené zahrnují plné spektrum důvodů udělování trvalých pobytů tak, jak jsou dostupné v oficiální databázi cizinecké policie CIS. Tato databáze bohužel obsahuje některé duplicitní kategorie, v důsledku čehož jsou uvedené údaje méně přehledné.

Díky tomu, že se jedná o údaje z let 2004-2008, zahrnují statistiky i udělené trvalé pobyty z důvodů a dle ustanovení cizineckého/azylového zákona, které již současná právní úprava nezná a které tak nejsou obsaženy v této studii, neboť studie popisuje aktuální stav. Jedná se například o žádost dle § 65 cizineckého zákona, který dříve umožňoval žádosti o trvalý pobyt jak z důvodu humanitárních, tak z jiných důvodů hodných zřetele (§ 65 odst. 1 písm. b) či v zahraničněpolitickém zájmu ČR (písm. c).

Pro komplexnost zahrnují statistiky i občany EU a jejich rodinné příslušníky – jelikož příslušné tabulky jsou v členění jak dle důvodů řízení, tak typu žádosti, je možné v případě detailnější analýzy tyto osoby z celkových údajů odfiltrovat.

Zvláště uvedeny jsou v tabulkách také údaje o žádostech/udělených vízech a dlouhodobých pobytech dle toho, zda se jedná o nové (první) udělení či o prodloužení stávajícího.

Uvedené údaje popisují počet podaných žádostí o daný pobytový status za příslušný kalendářní rok a současně počet rozhodnutí v příslušných správních řízeních, kterým bylo vyhověno („udělené pobyty“). Ukončená a zahájená řízení tak spolu přesně nekorespondují z důvodu přesahu ukládání dat na přelomu jednotlivých období a dále z důvodů možného trvání řízení přes přelom roku.

Pro umožnění srovnání kvantity udělování trvalých pobytů dle jednotlivých důvodů udělení byla zpracována srovnávací souhrnná tabulka – vzhledem k duplicitám v kategorizaci při poskytování těchto statistik a s ohledem na změny legislativy v průběhu let v této oblasti se jedná o určitý odhad počtů spíše než o přesné údaje. Počty byly pro tyto účely očištěny jednak o rozhodnutí o žádostech podaných občany EU a dále o rozhodnutí o žádostech za účely, které nejsou zahrnuty v této studii. Rozhodnutí o žádostech podaných rodinnými příslušníky občana EU byla v počtech ponechána.

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Udělené trvalé pobyty ze specifických důvodů dle důvodu	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Jiné důvody hodné zřetele	215	454	799	1002	559	3029
V zájmu ČR / zahr. polit. zájem	81	176	1215	483	181	2136
Humanitární důvody	233	316	579	220	148	1496
Po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany / po azylu	12	46	356	230	25	669
Celkem	541	992	2949	1935	913	7330

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2004 dle důvodu udělení		Udělené trvalé pobyty
DŮVODY DLE § 65 odst 1/c	78	70
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	77	69
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	1
DŮVODY DLE § 65 odst 1/d	388	286
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	2	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	384	285
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	2	1
HUMANIT. DŮVODY § 65/1/b	120	57
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	5	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	115	57
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	1	0
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE §65/1/b	161	85
Žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	3	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	157	85
JINÝCH DŮV. HODNÝCH ZŘETELE	159	105
ŽÁDOST NA OAMP MV	2	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	2	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	155	104
JINÝCH DŮVODŮ HODNÝCH ZŘETELE	60	49
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	2	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	28	21
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	24	22
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	6	6
POBYT PO AZYLU	15	13
ŽÁDOST NA OAMP MV	10	9
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	4	3
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	1	1
SPLNĚNÍ § 65 (i)	103	88
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	30	21
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	9	7
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	64	60
SPLŇUJE PODMÍNKY dle §69a	25	18
ŽÁDOST NA OAMP MV	16	8
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	9	10
V ZÁJMU ČR	7	4
ŽÁDOST NA OAMP MV	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	6	4
Z HUMANITÁRNÍCH DŮVODŮ	219	176
ŽÁDOST NA OAMP MV	1	0
žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	11	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	183	155
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	21	18
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	2	2
ZAHR. POLIT. ZÁJEM	2	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	2	3
ZAHR. POLIT. ZÁJEM § 65/1/c	14	4
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	14	4
Celkový součet	1352	958

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žadosti o trvalý pobyt v roce 2004 dle státní příslušnosti	
Afgánistán	2
Albánie	2
Alžírsko	1
Arménie	30
Austrálie	2
Ázerbájdžán	1
Bělorusko	14
Benin	1
Bosna a Hercegovina	13
Brazílie	1
Bulharsko	18
Čína	39
Egypt	1
Francie	1
Ghana	1
Gruzie	6
Guinea-Bissau	1
Chile	1
Chorvatsko	34
Indie	5
Irák	2
Irán	3
Irsko	1
Itálie	2
Izrael	5
Japonsko	1
Jemen	4
Jihoafrická republika	1
Jordánsko	1
Kanada	8
Kazachstán	13
Kolumbie	2
Kyrgyzstán	3
Libanon	6
Libye	4
Makedonie	8
Mauritánie	1
Moldavsko	15
Mongolsko	5
Německo	11
neuvezený stát	2
Nizozemsko	2
Nový Zéland	1
osoba bez státní přísl.	12
Pákistán	3
Peru	1
Polsko	6
Rumunsko	76
Rumunsko (ROM)	7
Rusko	107
Řecko	1
Senegal	1
Slovensko	64
Spojené království	2
Spojené státy	30
Srbsko a Černá Hora	25
Srí Lanka	1
Súdán	1
Svaz.rep.Jugoslávie	11
Sýrie	3
Španělsko	1
Švédsko	1
Švýcarsko	1
Tádžikistán	1
Tunisko	2
Turecko	5
Ukrajina	307
Uzbekistán	4
Vietnam	404
Celkový součet	1352

Žadosti o trvalý pobyt v roce 2004 dle pohlaví	
Muži	665
Ženy	687
Celkový součet	1352

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2005 dle důvodu udělení	Udělené trvalé pobyty	
DŮVODY DLE § 65 odst 1/c	250	158
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	1	0
žádost o trvalý pobyt + rezident	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	7	5
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	241	153
DŮVODY DLE § 65 odst 1/d	475	492
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	2	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	472	491
HUMANIT. DŮVODY § 65/1/b	75	74
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	5	6
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	70	68
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE	2	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	2	1
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE §65/1/b	120	133
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	0	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	18	19
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	101	112
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	1	1
JINÝCH DŮV. HODNÝCH ZŘETELE	403	293
ŽÁDOST NA OAMP MV	5	5
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	54	31
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	343	256
JINÝCH DŮVODŮ HODNÝCH ZŘETELE	50	43
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	9	7
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	23	20
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	17	15
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	1
POBYT PO AZYLU	62	46
ŽÁDOST NA OAMP MV	48	32
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	13	14
SPLŇUJE PODMÍNKY dle §69a	62	37
ŽÁDOST NA OAMP MV	46	23
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	15	13
V ZÁJMU ČR	25	17
ŽÁDOST NA OAMP MV	8	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	15	13
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	2	2
Z HUMANITÁRNÍCH DŮVODŮ	289	252
ŽÁDOST NA OAMP MV	1	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	66	54
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	212	186
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	10	10
ZAHR. POLIT. ZÁJEM	4	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 180)	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	3	2
ZAHR. POLIT. ZÁJEM § 65/1/c	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (Ihůta 60)	1	0
Celkový součet	1818	1549

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Zádsti o trvalý pobyt v roce 2005 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	2
Alžírsko	2
Angola	3
Argentina	1
Arménie	40
Austrálie	3
Ázerbájdžán	1
Bangladéš	1
Bělorusko	25
Bosna a Hercegovina	8
Bulharsko	30
Čína	104
Etiopie	1
Gruzie	11
Guinea	1
Chorvatsko	22
Indie	9
Itálie	2
Izrael	14
Japonsko	1
Jemen	16
Jihoafrická republika	1
Kanada	9
Kazachstán	32
Kongo, demokratická rep.	1
Kostarika	1
Kuba	1
Kyrgyzstán	15
Libye	2
Makedonie	5
Moldavsko	18
Mongolsko	6
Německo	15
Nepál	1
Nizozemsko	1
osoba bez státní přísl.	9
Pobřeží slonoviny	1
Polsko	1
Rakousko	2
Rumunsko	82
Rumunsko (ROM)	2
Rusko	185
Senegal	1
Slovensko	10
Spojené království	1
Spojené státy	55
Srbsko	1
Srbsko a Černá Hora	28
Srí Lanka	1
Svatá Lucie	1
Svaz. rep. Jugoslávie	12
Sýrie	2
Tanzánie	1
Tunisko	3
Turecko	7
Ukrajina	438
Venezuela	1
Vietnam	567
Zambie	2
Celkový součet	1818

Zádsti o trvalý pobyt v roce 2005 dle pohlaví	
Muži	957
Ženy	861
Celkový součet	1818

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2006 dle důvodu oddělení	Udělené trvalé pobyty	
DŮVODY DLE § 65 odst 1/c	1251	1175
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	479	353
ŽÁDOST o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	1	2
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	52	51
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	13	15
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	52	51
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	654	703
DŮVODY DLE § 65 odst 1/d	77	73
žádost o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	0	1
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	5	4
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	23	22
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	19	19
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	30	27
HUMANIT. DŮVODY	451	390
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	445	387
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	5	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	1	0
HUMANIT. DŮVODY § 65/1/b	5	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	3	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	2	2
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE	223	181
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	209	168
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	7	4
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	7	9
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE §65/1/b	4	6
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	0	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	4	4
JINÝCH DŮV. HODNÝCH ZŘETELE	822	524
ŽÁDOST NA OAMP MV	2	3
Žádost o trvalý pobyt + rezident	4	4
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	193	118
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	19	16
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	604	383
JINÝCH DŮVODŮ HODNÝCH ZŘETELE	190	162
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	1	1
ŽÁDOST NA OAMP MV	1	0
ŽÁDOST o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	10	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	24	26
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	2	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	47	55
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	104	74
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	1
POBYT PO AZYLU	558	357
ŽÁDOST NA OAMP MV	538	340
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	19	16
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	1	1
SPLŇUJE PODMÍNKY dle §69a	56	51
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	9	4
ŽÁDOST NA OAMP MV	31	32
žádost o trvalý pobyt + rezident	2	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	12	11
V ZÁJMU ČR	27	34
ŽÁDOST NA OAMP MV	13	17
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	13	17
Z HUMANITÁRNÍCH DŮVODŮ	209	225
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	4	4
ŽÁDOST NA OAMP MV	1	1
ŽÁDOST o povolení k trv.pob.rod.přisl.občana ČR	2	2
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	53	54
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	7	5
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	98	119
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	42	38
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	1
ZAHR. POLIT. ZÁJEM	6	5
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	4	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	2	2
ZAHR. POLIT. ZÁJEM § 65/1/c	1	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	1	1
Celkový součet	3880	3186

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2006 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	2
Alžírsko	4
Angola	6
Argentina	1
Arménie	148
Ázerbájdžán	1
Bangladéš	3
Belgie	1
Bělorusko	64
Benin	1
Bosna a Hercegovina	56
Bulharsko	59
Čína	92
Dánsko	1
Etiopie	2
Francie	3
Ghana	1
Gruzie	24
Guinea-Bissau	1
Chile	1
Chorvatsko	29
Indie	13
Irák	7
Írán	3
Itálie	2
Izrael	12
Japonsko	1
Jemen	11
Kanada	11
Kazachstán	48
Kolumbie	1
Kongo	1
Kongo, demokratická rep.	1
Kuba	1
Kyrgyzstán	31
Libanon	3
Libye	1
Lotyšsko	1
Makedonie	16
Mali	1
Maroko	2
Moldavsko	97
Mongolsko	54
Německo	56
neuvedený stát	3
Nizozemsko	3
Nový Zéland	1
osoba bez státní přísl.	36
Pákistán	8
Palestina	3
Pobřeží slonoviny	2
Polsko	3
Rakousko	7
Rumunsko	84
Rumunsko (ROM)	6
Rusko	377
Řecko	3
Senegal	1
Slovensko	66
Slovinsko	1
Spojené království	5
Spojené státy	51
Srbsko	15
Srbsko a Černá Hora	43
Srí Lanka	4
Svaz.rep.Jugoslávie	25
Sýrie	5
Španělsko	1
Švédsko	3
Tádžikistán	2
Tunisko	4
Turecko	3
Turkmenistán	2
Ukrajina	1038
Uzbekistán	14
Venezuela	1
Vietnam	1186
Celkový součet	3880

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2006 dle pohlaví	
Muži	2086
Ženy	1794
Celkový součet	3880

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2007 dle důvodu udělení		Udělené trvalé pobyty
DŮVODY DLE § 65 odst 1/c	235	288
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	230	284
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	4	3
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	1	1
HUMANIT. DŮVODY	124	152
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	124	151
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	0	1
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE	115	123
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	110	117
žádost o trvalý pobyt + rezident	5	6
JINÝCH DŮV. HODNÝCH ZŘETELE	1147	851
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	329	200
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	4	5
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	814	646
JINÝCH DŮVODŮ HODNÝCH ZŘETELE	198	195
žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	14	17
žádost o trvalý pobyt + rezident	2	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	0	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	5	7
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	173	167
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	4	3
POBYT PO AZYLU	295	230
ŽÁDOST NA OAMP MV	295	229
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	0	1
SPLŇUJE PODMÍNKY dle §69a	2	1
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	1	0
žádost o trvalý pobyt + rezident	1	1
V ZÁJMU ČR	196	193
ŽÁDOST NA OAMP MV	196	193
Z HUMANITÁRNÍCH DŮVODŮ	132	119
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	1	1
žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	8	7
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	39	37
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	4	6
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	21	17
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	59	51
ZAHR. POLIT. ZÁJEM	1	2
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	1	2
Celkový součet	2445	2154

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Zádsti o trvalý pobyt v roce 2007 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	6
Albánie	2
Alžírsko	7
Angola	1
Arménie	62
Bělorusko	55
Benin	3
Bolívie	1
Bosna a Hercegovina	75
Bulharsko	22
Čína	34
Egypt	2
Estonsko	1
Etiopie	5
Francie	2
Gruzie	22
Chorvatsko	34
Indie	7
Irák	5
Írán	3
Itálie	4
Izrael	10
Japonsko	2
Jemen	7
Jihoafrická republika	1
Kamerun	1
Kanada	14
Kazachstán	162
Korea	1
Kuba	3
Kyrgyzstán	17
Libanon	1
Libye	1
Litva	3
Maďarsko	2
Makedonie	9
Malajsie	2
Mexiko	1
Moldavsko	77
Mongolsko	56
Namibie	1
Německo	41
Nepál	1
Nigérie	1
Nizozemsko	2
Nový Zéland	3
osoba bez státní přísl.	13
Pákistán	12
Palestina	3
Peru	1
Pobřeží slonoviny	3
Polsko	5
Rakousko	3
Republika Kosovo	1
Rumunsko	60
Rusko	355
Řecko	1
Slovensko	99
Spojené království	4
Spojené státy	33
Srbsko	34
Srbsko a Černá Hora	24
Súdán	1
Svaz.rep.Jugoslávie	20
Sýrie	7
Švédsko	2
Švýcarsko	4
Thajsko	3
Tunisko	1
Turecko	8
Ukrajina	688
Uzbekistán	7
Vietnam	280
ZAIRE	1
Celkový součet	2445
Zádsti o trvalý pobyt v roce 2007 dle pohlaví	
Muži	1252
Ženy	1193
Celkový součet	2445

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2008 dle důvodu udělení		Udělené trvalé pobyty
DŮVODY DLE § 65 odst 1/c	131	122
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	130	120
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	1	2
DŮVODY DLE § 65 odst 1/d	1	0
ŽÁDOST o trvalý pobyt + rezident	1	0
HUMANIT. DŮVODY	38	45
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	37	44
žádost o trvalý pobyt + rezident	1	1
JINÉ DŮV. HODNÉ ZŘETELE	68	71
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	66	69
žádost o trvalý pobyt + rezident	2	2
JINÝCH DŮV. HODNÝCH ZŘETELE	622	481
ŽÁDOST NA OAMP MV	4	4
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	319	209
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 30)	2	2
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	297	266
JINÝCH DŮVODŮ HODNÝCH ZŘETELE	124	75
oprávnění TP občana EU svěřeného do náhradní péče	1	1
žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	1	0
žádost o trv.rod.přísl.obč. ČR+rezident	1	1
žádost o trvalý pobyt + rezident	0	2
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	110	68
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	11	3
POBYT PO AZYLU	139	25
ŽÁDOST NA OAMP MV	135	25
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	3	0
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	0
SPLŇUJE PODMÍNKY dle §69a	1	1
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	1	1
V ZÁJMU ČR	65	57
ŽÁDOST NA OAMP MV	44	37
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	1	0
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	18	18
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	1	1
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	1	1
Z HUMANITÁRNÍCH DŮVODŮ	464	264
žádost o povolení k trv.pob.rod.přísl.občana ČR	3	1
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 180)	34	20
žádost o trvalý pobyt dle 326 (lhůta 60)	62	37
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT OBČANA EU	258	161
ŽÁDOST O TRVALÝ POBYT ROD.PŘ. OBČANA EU	107	45
ZAHR. POLIT. ZÁJEM	3	3
ŽÁDOST - rezident (obč.3.st.)	3	3
Celkový součet	1656	1144

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2008 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	3
Albánie	2
Alžírsko	2
Angola	6
Arménie	32
Ázerbájdžán	3
Bělorusko	56
Bolívie	2
Bosna a Hercegovina	20
Brazílie	2
Bulharsko	9
Čína	15
Dánsko	1
Estonsko	1
Francie	8
Gruzie	15
Guatemala	1
Chorvatsko	14
Indie	3
Irák	11
Itálie	5
Izrael	2
Jemen	7
Jihoafrická republika	2
Jordánsko	5
Kanada	10
Kazachstán	42
Kongo	2
Kongo, demokratická rep.	2
Kosovo	6
Kyrgyzstán	15
Libanon	1
Litva	3
Madagaskar	3
Maďarsko	3
Makedonie	3
Mali	1
Maroko	1
Mauricius	1
Moldávsko	79
Mongolsko	16
Německo	33
neuvedený stát	2
Nigérie	2
Nizozemsko	3
Nový Zéland	3
osoba bez státní přísl.	7
Pákistán	1
Palestina	8
Polsko	5
Portugalsko	2
Rakousko	2
Rumunsko	102
Rumunsko (ROM)	2
Rusko	220
Řecko	2
Senegal	2
Slovensko	204
Spojené království	2
Spojené státy	40
Srbsko	12
Srbsko a Černá Hora	7
Súdán	2
Svaz.rep.Jugoslávie	4
Sýrie	8
Španělsko	3
Švýcarsko	4
Tádžikistán	1
Tanzánie	2
Tunisko	5
Turecko	4
Ukrajina	400
Uzbekistán	6
Venezuela	1
Vietnam	140
Celkový součet	1656

Žádosti o trvalý pobyt v roce 2008 dle pohlaví	
Muži	835
Ženy	821
Celkový součet	1656

A 3.3 Statistiky - Strpění

Pro statistiky statusů udělovaných za účelem strpění je situace obdobná jako u statistik trvalého pobytu. Tyto statistiky jsou pro ČR dostupné v mírně odlišném formátu než dle kategorizace zpracované v rámci této studie a uvedené v přehledu v příloze A 2. Statistika níže uvedené zahrnují plné spektrum důvodů žádosti/udělení dlouhodobého pobytu a víza za účelem strpění včetně rozlišení lhůty pro vydání rozhodnutí tak, jak jsou dostupné v oficiální databázi cizinecké policie CIS. Tato databáze bohužel obsahuje některé duplicitní kategorie, v důsledku čehož jsou uvedené údaje méně přehledné.

Zvláště uvedeny jsou v tabulkách také údaje o žádostech/udělených vízech a dlouhodobých pobytech dle toho, zda se jedná o nové (první) udělení či o prodloužení stávajícího.

Uvedené údaje popisují počet podaných žádostí o daný pobytový status za příslušný kalendářní rok a současně počet rozhodnutí v příslušných správních řízeních, kterým bylo vyhověno („udělené pobyty“). Ukončená a zahájená řízení tak spolu přesně nekorrespondují z důvodu přesahu ukládání dat na přelomu jednotlivých období a dále z důvodů možného trvání řízení přes přelom roku.

Udělená víza/dl. pobyty za účelem strpění dle druhu	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Vízum dle cizineckého zákona	296	713	831	771	683	3294
Dlouhodobý pobyt dle cizineckého zákona	15	34	37	18	20	124
Vízum dle azylového zákona	59	52	24	6	15	156
Celkem	370	799	892	795	718	3574

Žádosti o dlouhodobý pobyt a víza za účelem strpění v roce 2004 dle důvodu		Udělená víza a dl.pobyty
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326/99 Sb.	331	297
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTŮ (lhůta 60)	17	15
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	31	29
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	11	10
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	50	43
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	7	7
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	24	21
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	191	172
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325/99 Sb.	73	59
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	22	19
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	4	4
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	7	4
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	1	1
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	1	0
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	38	31
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326	14	14
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	11	11
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	2	2
Celkový součet	418	370

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2004 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	1
Alžírsko	1
Angola	1
Arménie	28
Bělorusko	7
Benin	2
Bulharsko	1
Černá Hora	1
Čína	10
Džibutsko	2
Etiopie	2
Gruzie	2
Guinea-Bissau	1
Indonésie	3
Irák	7
Jemen	1
Kazachstán	14
Kongo,demokratická rep.	1
Kuba	6
Kuvajt	5
Kyrgyzstán	2
Libanon	4
Libye	2
Makedonie	4
Moldavsko	7
Mongolsko	6
Nigérie	3
osoba bez státní přísl.	2
Palestina	1
Rumunsko	3
Rumunsko (ROM)	4
Rusko	23
Saúdská Arábie	29
Spojené arabské emiráty	1
Srbsko	1
Srbsko a Černá Hora	3
Súdán	3
Svaz.rep.Jugoslávie	2
Sýrie	1
Tunisko	1
Ukrajina	128
Vietnam	92
Celkový součet	418

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2004 dle pohlaví	
Muži	248
Ženy	170
Celkový součet	418

Žádosti o dlouhodobý pobyt a víza za účelem strpění v roce 2005 dle důvodu	Udělená víza a dl.pobyty	
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326/99 Sb.	806	747
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTU (lhůta 60)	22	24
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	7	6
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	6	6
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	1	2
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DLOUHODOBÉHO POBYTU OBČANA 3.STÁTU	11	10
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	15	13
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	19	17
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	725	669
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325/99 Sb.	46	52
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	10	13
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	5	5
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	2	2
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	3	3
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	1	1
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	25	28
Celkový součet	852	799

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2005 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	3
Albánie	1
Alžírsko	1
Arménie	34
Ázerbájdžán	1
Bahrajn	1
Bělorusko	26
Bosna a Hercegovina	1
Bulharsko	3
Burkina Faso	1
Čad	1
Čína	17
Egypt	5
Filipíny	4
Gruzie	19
Indie	2
Indonésie	2
Irák	18
Írán	1
Jemen	5
Kanada	2
Katar	6
Kazachstán	20
Kongo,demokratická rep.	3
Kuba	10
Kuvajt	20
Kyrgyzstán	7
Libanon	1
Libérie	2
Libye	18
Makedonie	8
Maroko	1
Moldavsko	14
Mongolsko	11
neuvedený stát	8
Nigérie	4
osoba bez státní přísl.	4
Palestina	1
Palestina_	1
Peru	2
Rumunsko	4
Rumunsko (ROM)	6
Rusko	47
Saúdská Arábie	135
Slovensko	1
Srbsko	5
Srbsko a Černá Hora	4
Súdán	7
Svaz.rep.Jugoslávie	12
Sýrie	1
Ukrajina	180
Uzbekistán	6
Vietnam	155
Celkový součet	852

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2005 dle pohlaví	
Muži	487
Ženy	365
Celkový součet	852

Žádosti o dlouhodobý pobyt a víza za účelem strpění v roce 2006 dle důvodu		Udělená víza a dl.pobyty
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326/99 Sb.	983	867
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTU (lhůta 60)	23	21
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	1	1
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DLOUHODOBÉHO POBYTU OBČANA 3.STÁTU	15	16
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	6	8
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	24	24
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	914	797
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325/99 Sb.	21	24
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	0	1
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	6	6
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	5	6
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	10	11
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	1	1
Celkový součet	1005	892

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2006 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	1
Albánie	1
Alžírsko	1
Angola	1
Arménie	83
Bahrajn	7
Bělorusko	55
Bosna a Hercegovina	3
Bulharsko	6
Čad	1
Černá Hora	1
Čína	24
Egypt	8
Etiopie	3
Filipíny	3
Gruzie	12
Guinea-Bissau	2
Chorvatsko	1
Indie	8
Irák	14
Írán	2
Jemen	4
Kazachstán	29
Kongo	1
Kuba	17
Kuvajt	26
Kyrgyzstán	15
Libérie	1
Libye	42
Makedonie	1
Moldavsko	44
Mongolsko	32
neuveđený stát	8
Nigérie	2
osoba bez státní přísl.	9
Palestina	2
Peru	2
Rumunsko	11
Rumunsko (ROM)	1
Rusko	53
Saúdská Arábie	91
Senegal	1
Spojené státy	2
Srbsko	3
Srí Lanka	3
Súdán	2
Svaz.rep.Jugoslávie	2
Sýrie	2
Tádžikistán	1
Tunisko	1
Turkmenistán	2
Ukrajina	223
Uzbekistán	12
Vietnam	123
Celkový součet	1005

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2006 dle pohlaví	
Muži	615
Ženy	390
Celkový součet	1005

Žádosti o dlouhodobý pobyt a víza za účelem strpění v roce 2007 dle důvodu	Udělená víza a dl.pobyty	
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326/99 Sb.	863	769
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTU (lhůta 60)	12	12
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	1	0
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DLOUHODOBÉHO POBYTU OBČANA 3.STÁTU	6	6
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	6	6
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	25	25
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	812	719
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325/99 Sb.	6	6
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	1	1
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	2	2
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	2	2
STRPĚNÍ POBYTU zák. 326	21	20
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	9	9
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	2	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	5	5
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	5	5
Celkový součet	890	795

Rozdílné národní přístupy k ochranným statusům neharmonizovaným v rámci EU

Česká republika

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2007 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	5
Arménie	58
Austrálie	1
Ázerbájdžán	5
Bahrajn	7
Bělorusko	37
Bosna a Hercegovina	6
Čína	29
Egypt	8
Etiopie	3
Filipíny	1
Gruzie	17
Guinea	1
Indie	3
Irák	21
Írán	1
Jemen	4
Kambodža	1
Kamerun	2
Kazachstán	24
Kongo	1
Kongo, demokratická rep.	1
Kuba	1
Kuvajt	9
Kyrgyzstán	16
Libye	29
Lotyšsko	2
Makedonie	2
Malajsie	2
Moldavsko	29
Mongolsko	59
Namibie	1
Nigérie	1
osoba bez státní přísl.	9
Pákistán	2
Peru	3
Pobřeží slonoviny	1
Rumunsko (ROM)	1
Rusko	76
Saúdská Arábie	113
Srbsko	4
Srbsko a Černá Hora	5
Súdán	1
Svaz.rep.Jugoslávie	4
Sýrie	1
Turecko	4
Ukrajina	165
Uzbekistán	4
Vietnam	110
Celkový součet	890

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2007 dle pohlaví	
Muži	553
Ženy	337
Celkový součet	890

Žádosti o dlouhodobý pobyt a víza za účelem strpění v roce 2008 dle důvodu		Udělená víza a dl.pobyty
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326/99 Sb.	864	686
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTU (lhůta 270)	1	0
ŽÁDOST O DL. POBYT OBČ. 3.STÁTU (lhůta 60)	12	9
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	2	2
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 60)	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	4	5
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DLOUHODOBÉHO POBYTU OBČANA 3.STÁTU	13	11
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	2	2
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ VÍZA NAD 90 DNŮ	21	20
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	808	636
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325/99 Sb.	14	14
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	1	1
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	13	13
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 325	1	1
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	1	1
STRPĚNÍ POBYTU - zák. 326	24	17
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 30)	15	9
ŽÁDOST O NOVÉ VÍZUM NAD 90 DNŮ (lhůta 90)	7	6
ŽÁDOST O PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	1	1
Žádost o vízum nad 90 dnů za účelem strpění 326/99	1	1
Celkový součet	903	718

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2008 dle státní příslušnosti	
Afghánistán	4
Albánie	1
Alžírsko	5
Angola	1
Arménie	27
Azerbájdžán	2
Bahrájn	13
Bělorusko	15
Bosna a Hercegovina	5
Čína	18
Egypt	6
Etiopie	1
Filipíny	1
Ghana	1
Gruzie	9
Chile	2
Indonésie	3
Irák	14
Jemen	5
Jordánsko	2
Kanada	2
Katar	3
Kazachstán	50
Kongo,demokratická rep.	3
Kuvajt	41
Kyrgyzstán	12
Libanon	5
Libye	98
Makedonie	2
Maroko	2
Moldavsko	15
Mongolsko	54
Nigérie	3
Omán	9
osoba bez státní přísl.	2
Pobřeží slonoviny	3
Rusko	47
Saúdská Arábie	110
Senegal	2
Sierra Leone	2
Spojené státy	1
Srbsko	3
Srbsko a Černá Hora	2
Srí Lanka	4
Súdán	1
Svaz.rep.Jugoslávie	2
Sýrie	1
Tunisko	2
Turecko	7
Ukrajina	148
Uzbekistán	4
Vietnam	127
ZAIRE	1
Celkový součet	903

Zádsti o dl. pobyt a víza za účelem strpění v roce 2008 dle pohlaví	
Muži	579
Ženy	324
Celkový součet	903

A 3.4 Statistiky - Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany na území – oběti obchodování s lidmi a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovaectví

Tento druh dlouhodobého pobytu existuje v cizineckém zákoně až od roku 2006, z tohoto důvodu data za roky 2004-2005 nejsou dostupná.

Data o státní příslušnosti osob s tímto druhem pobytu jsou k dispozici pouze interně na MV ČR a nesmí být zveřejňována z důvodu ochrany těchto osob.

Uvedené počty zahrnují všechny osoby, kterým bylo v řízení vydáno povolení k dlouhodobému pobytu dle § 42e cizineckého zákona - tj. nejen přímo oběti a osoby, které obdržely pomoc k nedovolenému přistěhovaectví, ale i jejich rodinné příslušníky.

Dlouhodobý pobyt za účelem ochrany udělený - oběti obchodu s lidmi a osoby, které obdržely pomoc při nelegálním přistěhovaectví (2006-2008)			
Rok	Celkem muži + ženy	Muži	Ženy
2006	2	1	1
2007	5	3	2
2008	13	8	5
Celkem	20	12	8
Pozn. - uvedené počty zahrnují všechny osoby s vydaným dl. pobytem dle §42e cizineckého zákona			